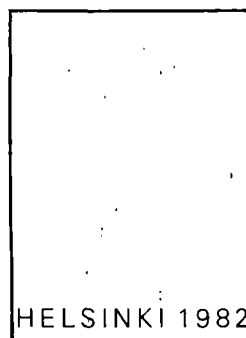

Kansantalouden tilinpito National Accounts

Raili Broas

Yritykset kansantalouden tilinpidossa

Enterprises in National Accounts

**Tilastokeskus
Statistikcentralen
Central Statistical Office of Finland**

Kansantalouden tilinpito National Accounts

Raili Broas
Yritykset kansantalouden tilinpidossa
Enterprises in National Accounts

Tilastokeskus
Statistikcentralen
Central Statistical Office of Finland

HELSINKI 1982

ISSN 0355-2071
ISBN 951-46-6152-4

Helsinki 1982. Valtion painatuskeskus

ALKUSANAT

Tilastokeskuksessa saatiin syksyllä 1979 päätökseen kansantalouden tilinpidon uudistus. Uudistettu tilinpito perustuu YK:n vuonna 1968 julkaisemaan kansainväliseen suositukseen "A System of National Accounts, Studies in Methods, Series F, No. 2, Rev. 3".

Tässä julkaisussa selvitetään institutionaalisen yrityssektorin keskeisiä tietolähteitä ja laskentamenetelmiä. Liitteenä julkaistaan lisäksi yrityssektorin kehitystä kuvaavia aikasarjoja ja tunnuslukuja.

Tämä Tilastokeskuksen Tutkimuksia-sarjan julkaisu kuuluu sarjaan, jossa kuvataan koko uudistetun kansantalouden tilinpidon laskentamenetelmiä.

Suunnittelija Kaija Hovi on suunnitellut yrityssektorin laskentamenetelmien peruskehikon. Uudistuksen on vienyt päätökseen ja tutkimusraportin laatinut yliaktuaari Raili Broas.

Helsingissä, Tilastokeskuksessa, marraskuussa 1981

Olavi E. Niitamo

Aarre Sahavirta

1. JOHDANTO	1
2. YRITYSSEKTORI: MÄÄRITTELY JA LUOKITUSKRITEERIT	3
2.1. Sektorin raja	3
2.2. Poikkeamat vahvistetusta sektoriluokituksesta	4
2.3. Tilinpidon luokitustaso	5
3. TILINPIDON RAKENNE	5
3.1. Tuotantotili	5
3.2. Tulo- ja tulonkäyttötili	6
3.3. Pääoman rahoitustili	9
4. YKSITYISET YRITYKSET	11
4.1. Tulo- ja tulonkäyttötili	12
4.1.1. Toimintaylijäämä	12
4.1.2. Saadut omaisuustulot	13
4.1.3. Vahinkovakuutuskorvaukset	14
4.1.4. Laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut	15
4.1.5. Muut tulonsiirrot, tulona	15
4.1.6. Yrittäjätulon otot	16
4.1.7. Omaisuustulot, menona	16
4.1.8. Vahinkovakuutusmaksut, netto	18
4.1.9. Välittömät verot	18
4.1.10. Rahastoimattomat sosiaalivakuutusetuudet	19
4.1.11. Muut tulonsiirrot, menona	19
4.1.12. Käytettävissä oleva tulo	19
4.2. Pääoman rahoitustili	20
4.2.1. Kiinteän pääoman kuluminen	20
4.2.2. Pääomansiirrot, netto	21
4.2.3. Varastojen lisäys	21
4.2.4. Kiinteän pääoman bruttomuodostus	22
4.2.5. Maanostot, netto	24
4.2.6. Aineettomien varojen ostot, netto	24
4.2.7. Rahoitusvarat ja velat	24
5. JULKISET YRITYKSET	29
5.1. Valtion liikelaitokset	29
5.1.1. Tuotantotili	29
5.1.2. Tulo- ja tulonkäyttötili	30
5.1.3. Pääoman rahoitustili	31

	SIVU
5.2. Kuntien liikelaitokset	32
5.2.1. Tuotantotili	32
5.2.2. Tulo- ja tulonkäyttötili	33
5.2.3. Pääoman rahoitustili	33
5.3. Valtioenemmistöiset osakeyhtiöt	35
5.4. Kuntaenemmistöiset osakeyhtiöt	35
6. SUMMARY	37
7. LIITETAULUKOT	46

1. JOHDANTO

Vanha tilinpitosuositus ja kansantalouden tilinpitojärjestelmä keskittyivät ns. funktionaaliseen tilinpitoon eli tuotantopäätöksiä tekevien toimipaikkatyyppeiden yksiköiden tuotannon, kulutusmenojen ja pääoman muodostuksen kuvaamiseen. Uudessa tilinpitosuosituksessa keskeisenä tilastoyksikkönä on toimipaikan lisäksi ns. institutionaalinen yksikkö, joka määritelmällisesti pitää täydellistä kirjanpitoa ja jolla on itsenäinen päätösvalta rahoitusvarojensa suhteen. Suomessa institutionaalisen tilinpidon täydellinen uudistaminen on merkinnyt kansantalouden tilinpidon tietosisällön laajentumista käsittämään tulojen ja niiden käytön yksityiskohtaisen kuvauksen. Institutionaalinen tilinpito on myös mahdollistanut rahoitusvaateita koskevien tietojen liittämisen tilinpitojärjestelmään. Tietosisällön laajentamisen lisäksi on tilinpidon uudistuksen yhteydessä myös tarkistettu käsitteitä ja luokituksia niin, että ne vastaavat tilinpitosuosituksen esittämiä vaatimuksia.

Uudistetussa kansantalouden tilinpidossa institutionaaliset yksiköt jaetaan kuuteen luokkaan. Yritykset muodostavat yhden institutionaalisista pääsektoreista. Yrityssektorin tilinpidon tärkeimpänä tietolähteenä ovat yritystilastot. Voidaan sanoa, että uusitut yritystilastot osaltaan vasta mahdollistivat tilinpidon laajentamisen käsittämään yrityssektorin tulo- ja tulonkäyttötilit sekä rahoitustilinpidon. Yritystilastojen uudistuksen yhteydessä nimittäin lisättiin liiketoimien ja jaksotusten erittelyjä sekä otettiin tietosisältöön jonkin verran arvostusten erittelyjä, jotka ovat kansantaloudellisen näkökulman kannalta oleellisia.

Yrityssektorin tilinpidon peittävyys on melko pitkälle funktio yritystilastojen peittävydestä. Osa yrityssektoria - kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta sekä yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset - jää kuitenkin yritystilastojen ulkopuolelle, joten näiltä toimialoilta joudutaan keräämään muuta tietoaaineistoa. Jonkin asteista poisputoamista saattaa tällöin tapahtua, mutta kokonaisuudessaan yrityssektorin tilinpitoa voitaneen kuitenkin pitää peittävyydeltään suhteellisen tyydyttävänä. Niillä toimialoilla¹⁾, joissa yritystilaston perusjoukkona

---

1) Teollisuus, tukku- ja vähittäiskauppa, talonrakennustoiminnan sivu- ja alaurakat.

on yritysrekisteriin kuuluvat yksiköt, rekisterin vanhentuneisuus aiheuttanee pientä kuvauksen vääristymistä. Tähän astisen kokemuksen mukaan vaikutus keskeisiin institutionaalisiin taloustoimiin ei kuitenkaan ole kovin merkittävä.

Uudistetun tilinpidon mukaisia tietoja on julkaistu juoksevasti vuodesta 1975 lähtien. Myös aikasarja 1960-1974 on laadittu ¹⁾. Tässä julkaisussa selvitetään sekä juoksevan laskennan että aikasarjan osalta yrityssektorin tulo- ja tulonkäyttö- sekä pääoman rahoitustilien laadintamenetelmiä ja tietolähteitä. Tässä julkaisussa keskitytään nimenomaan yrityssektorille oleellisten taloustoimien kuvaamiseen ja laskentamenetelmien selvittämiseen. Kansantalouden tilinpidon yleistä rakennetta, määritelmiä ja luokituksia on selvitetty omassa julkaisussaan ²⁾.

---

1) Uudistettu kansantalouden tilinpito vuosilta 1960-1978, Tilastokeskus, Tilastollisia tiedonantoja N:o 66, Helsinki 1981.

2) Sourama - Saariaho: Kansantalouden tilinpito. Rakenne, määritelmät ja luokitukset, Tilastokeskus, Tutkimuksia N:o 63, Helsinki 1980.

2. YRITYSSEKTORI: MÄÄRITTELY JA LUOKITUSKRITTEERIT

2.1. Sektorin raja

Institutionaaliset talousyksiköt ryhmitellään taloudellisen toiminnan pääasiallisen luonteen mukaan seuraaviin pääsektoreihin:

1. Yhteisöyritykset ja yhteisömäiset yritykset
2. Rahoituslaitokset
3. Julkisyhteisöt
4. Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt
5. Kotitaloudet
6. Ulkomaat

Yhteisöyrityksiin ja yhteisömäisiin yrityksiin luetaan kotimaiset (Suomen alueella sijaitsevat) talousyksiköt, joiden ensisijaisena tarkoituksena on tuottaa tavaroita ja palveluksia myytäväksi markkinoilla normaalisti tuotantokustannukset peittävään hintaan tai palvelulla tällaista toimintaa harjoittavia yksiköitä ¹⁾.

Omistajuuden mukaan voidaan yrityssektori edelleen luokitella seuraavasti:

1. Julkiset yritykset

Yhteisöyritykset, joiden osake- tai osuuspääomasta Suomen valtio, kunnat ja sosiaaliturvarahastot tai niiden omistamat yritykset tai laitokset omistavat yli 50 %, esim. valtio- ja kuntaenemmistöiset osakeyhtiöt.

Julkisiin yrityksiin kuuluvat myös ne valtion ja kuntien liikelaitokset, jotka pääasiassa myyvät tavaroita ja palveluksia yleisölle.

2. Yksityiset ulkomaalaisten yritykset

Suomen alueella sijaitsevat yritykset, joissa ulkomaalaisten osuus yli 20 %.

---

1) Institutionaalisten sektoreiden luokitus, Tilastokeskus, Käsikirjoja N:o 5, Helsinki 1975.

3. Yksityiset suomalaisten yritykset

Yksityisten suomalaisten omistamat ja/tai valvomat yritykset, jotka ovat

- yhteisöjä, ts. osakeyhtiöt, osuuskunnat, kommandiittiyhtiöt, laivanisännistöt tms. liikeyhtymät, avoimet yhtiöt, yritysten konkurssipesät, yhdistykset yms.
- eivät yhteisöjä, mutta toiminnaltaan niitä muistuttavia (yhteisömäisiä), so. suomalaiset liikkeenharjoittajat, joiden palveluksessa on henkilökuntaa yrityksessä toimiva omistaja ja hänen perheenjäsenensä mukaan lukien vähintään viisi henkilöä
- sektoriin kuuluvia yrityksiä palvelevia voittoa tavoittelemattomia laitoksia ja järjestöjä, joiden pääasiallisesta rahoituksesta ja valvonnasta ko. yritykset vastaavat, esim. työnantajajärjestöt, toimialajärjestöt, myyntiyhdistykset yms.

2.2. Poikkeamat vahvistetusta sektoriluokituksesta

Vahvistetusta institutionaalisesta sektoriluokituksesta on yrityssektorin osalta tehty kaksi poikkeusta:

1. Asunto-osakeyhtiöt pitäisi juridisen muotonsa perusteella sijoittaa yrityssektoriin. Toiminnan luonteen on kuitenkin katsottu poikkeavan niin merkittävästi varsinaisista yrityksistä, että on pidetty perusteltuna luokitella asunto-osakeyhtiöt voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin.
2. Vahvistetun sektoriluokituksen mukaan yrityssektoriin luetaan varsinaisten yhteisöyritysten lisäksi myös ns. yhteisömäiset yritykset eli mm. sellaiset liikkeenharjoittajat, joiden toiminnan laajuus lähenee yhteisöyritysten toimintaa. Laajuutta mitataan henkilökunnan määrällä siten, että yhteisömäisiksi yrityksiksi katsotaan ne liikkeenharjoittajat, joiden palveluksessa olevien henkilöiden keskimääräinen luku ylittää sovitun rajan. Sovellettavaa rajaa ei ole kuitenkaan voitu määritellä yksikäsitteisesti, vaan se vaihtelee liikkeenharjoittajan toimialan mukaan. Vaihtelu on seurausta perustilastoissa sovellettavien perusjoukkojen määrittelyeroista. Yleensä raja on 1-2 henkeä. Näin ollen osa kotitaloussektoriin luokiteltavista liikkeenharjoittajista sisältyy tilinpidossa yrityssektoriin.

2.3. Tilinpidon luokitustaso

Sekä aikasarjan (1960–1974) että juoksevien laskelmien osalta tilinpidon luvut on tähän mennessä julkaistu vain koko yrityssektorin tasolla. Tulevaisuudessa on tarkoitus ryhtyä julkaisemaan erikseen tiedot julkisista ja yksityisistä (ulkomaalaisten + suomalaisten) yrityksistä. Julkisiin yrityksiin kuuluvat valtion ja kuntien yleisöä palvelevat liikelaitokset muodostavat sinänsä oman laskentakokonaisuuden erillisine tietolähteineen. Valtio- ja kuntaenemmistöiset osakeyhtiöt sen sijaan sisältyvät pääsääntöisesti yksityisten yritysten perusaineistoon. Ongelmana on toistaiseksi ollut lähinnä tietojen tuottaminen kuntaenemmistöisistä osakeyhtiöistä.

3. TILINPIDON RAKENNE

3.1. Tuotantotili

Kansantalouden tilinpitojärjestelmässä tuotanto kuvataan toimipaikkatyyppisten yksiköiden osalta, mikä tarkoittaa, että tietoja saadaan toimialoittain. Sen sijaan institutionaalisten sektoreiden - kuten yritysten ja kotitalouksien - tuotannon kuvaaminen ei vielä nykyisellään kuulu tilinpidon piiriin.

Laskentavaiheessa yrityssektorista laaditaan kuitenkin tuotantotili itsenäisen toimintaylijäämäestimaatin aikaansaamiseksi. Kehikkona käytetään tällöin yrittäjätoiminnan tuotantotiliä.

Kokonaistuotos tuottajahintaan
 - välituotekäyttö ostajan hintaan
 = arvonlisäys tuottajahintaan
 - palkat
 - työnantajain sosiaalivakuutusmaksut
 - kiinteän pääoman kuluminen
 - muut välilliset verot
 + muut tukipalkkiot
 = toimintaylijäämä.

Kokonaistuotokseen luetaan muille myydyt tai luovutetut tavarat ja palvelukset, keskeneräisten töiden ja valmisteveraston lisäys, valmistus

omaan käyttöön sekä rakennuksista, huoneistoista, koneista, laitteista ja kuljetusvälineistä perityt vuokrat. Välituotekäyttö koostuu ajanjakson kokonaistuotoksen aikaansaamiseksi käytetyistä lyhytikäisistä tavaroista ja palveluksista.

Palkkoihin luetaan kaikki työnantajien palkansaajilleen rahana tai luontoisetuna maksamat palkat ja palkkiot. Työnantajain sosiaalivakuutusmaksut jaetaan pakollisiin, pakollisia vastaaviin laskennallisiin ja vapaaehtoiisiin. Niillä tarkoitetaan työnantajan palkansaajien hyväksi suorittamia maksuja yksityisiin vakuutuslaitoksiin tai sosiaaliturvarahastoihin eläkkeitä, perheavustuksia, lakkautus- ja seisokkiajanpalkkaa, äitiyslomakorvauksia, sairaus- ja tapaturmavakuutuksia ja sen kaltaisia tarkoituksia varten. Palkat ja työnantajain sosiaalivakuutusmaksut siirtyvät kotitaloussektorin tuloiksi sektorin tulo- ja tulonkäyttötilille.

Kiinteän pääoman käyttöä tuotannossa kuvataan kiinteän pääoman kulumisella. Kiinteän pääoman kuluminen siirtyy edelleen yrityssektorin pääoman rahoitustilille varallisuuden bruttomuodostuksen rahoituseräksi.

Muihin välillisiin veroihin ja muihin tukipalkkioihin luetaan muut kuin hyödykeverot ja hyödyketukipalkkiot. Niiden vastinkirjaukset tehdään julkisyhteisöjen tulo- ja tulonkäyttötileille.

Toimintaylijäämä saadaan tuotantotilin residuaalina ja se siirtyy edelleen yrityssektorin tuloksi tulo- ja tulonkäyttötilille.

3.2. Tulo- ja tulonkäyttötili

Tulo- ja tulonkäyttötileillä kuvataan tuotannontekijätulojen kulkeutusta eri sektoreihin sekä tulojen uudelleenjakoon liittyviä sektoreitten välisiä vastikkeellisia ja vastikkeettomia tulonsiirtoja.

Tuotannontekijätulot koostuvat palkoista ja työnantajain sosiaalivakuutusmaksuista (kotitaloussektorin tuloja) sekä toimintaylijäämästä.

Vastikkeellisilla tulonsiirroilla tarkoitetaan sellaisia siirtoja, jotka ovat sopimus pohjaisia ja perustuvat maksusitoumuksiin. Tällaisia siirtoja

voi syntyä esimerkiksi maan, yritysten ja muunlaisen omaisuuden omistamisesta. Siirtoja kuvaavina taloustoimina tilinpidossa ovat yrittäjätulon otot ja omaisuustulot eli korot, osingot, maanvuokrat, patentti-, royalty- ja lisenssimaksut. Lisäksi vastikkeellisiin siirtoihin luetaan vahinkovakuutukseen liittyvät taloustoimet, joita ovat nettomääräiset vahinkovakuutusmaksut sekä vahinkovakuutuskorvaukset.

Vastikkeettomilla tulonsiirroilla tarkoitetaan sellaisia siirtoja, jotka eivät perustu kahdenkeskisiin sopimuksiin ja joissa ei rahan tai tavaran saamisesta synny maksuvelvoitetta. Vastikkeettomia siirtoja ovat mm. sosiaalivakuutusmaksut ja -etuudet, verot ja sosiaaliavustukset.

Kun sektorin tuotannontekijätuloista ja saaduista vastikkeellisista ja vastikkeettomista tulonsiirroista vähennetään sektorin maksamat tulonsiirrot, saadaan sektorin käytettävissä oleva tulo. Tätä tuloa käytetään kulutukseen ja jäljelle jäävää osaa kutsutaan säästöksi. Yrityssektori ei määritelmällisesti kuluta, vaan sen säästäminen on yhtä kuin käytettävissä oleva tulo. Tulo- ja tulonkäyttötililtä säästö siirtyy pääoman rahoitustilille pääoman muodostuksen tulorahoituslähteeksi.

Seuraavassa esitetään tilimuodossa yrityssektorin tulo- ja tulonkäyttötilin taloustoimet 1).

TULO- JA TULONKÄYTTÖTILI	
TULONKÄYTTÖ	TULOT
	TUOTANNONTEKIJÄTULOT
	Toimintaylijäämä
VASTIKKEELLISET TULONSIIRROT	VASTIKKEELLISET TULONSIIRROT
Omaisuustulot	Omaisuustulot
Korot	Korot
Osingot	Osingot
Muut	Muut
Yrittäjätulon otot	Vahinkovakuutuskorvaukset
Vahinkovakuutusmaksut, netto	
VASTIKKEETTOMAT TULONSIIRROT	VASTIKKEETTOMAT TULONSIIRROT
Välittömät verot	Laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut
Rahastoimattomat sosiaali- vakuutusetuudet	Muut tulonsiirrot
Muut tulonsiirrot	

KÄYTETTÄVISSÄ OLEVA TULO	
SÄÄSTÖ	

TULONKÄYTTÖ YHTEENSÄ	TULOT YHTEENSÄ
-----	

1) Yrityssektorin tulo- ja tulonkäyttötiliin on otettu mukaan vain ne taloustoimet, jotka ovat oleellisia yrityssectorille. Täydellinen tulo- ja tulonkäyttötili ks. Sourama - Saariaho: Kansantalouden tilinpito. Rakenne, määritelmät ja luokitukset, Tilastokeskus, Tutkimuksia N:o 63, Helsinki 1980.

3.3. Pääoman rahoitustili

Pääoman rahoitustili jakautuu kahteen osaan, joista toisessa kuvataan varallisuuden muodostus ja sen rahoitus sekä toisessa rahoitusvarojen ja -velkojen nettohankinta.

Varallisuuden muodostuksen tulorahoituslähteinä ovat säästö, kiinteän pääoman kuluminen sekä saadut nettopääomansiirrot. Varallisuuden muodostuksen komponentteina ovat puolestaan varastojen lisäys, kiinteän pääoman bruttomuodostus sekä maan ja aineettomien varojen netto-ostot. Kun varallisuuden komponentit vähennetään käytettävissä olevista rahoituksen lähteistä, on määritelty sektorin nettoluotonanto.

Pääoman rahoitustilin alaosassa esitetään vaateittain toisaalta rahoitusvarojen ja toisaalta velkojen nettohankinnat. Tilin ylä- ja alaosan yhdistävänä tekijänä on nettoluotonanto. Nettoluotonanto voidaan nimittäin määritellä myös rahoitusvarojen ja velkojen nettohankintojen erotukseksi. Tiliteknisesti kummankin nettoluotonannon on oltava yhtä suuri, mutta aineistojen puutteellisuuksien vuoksi ne poikkeavat. Reaalipuolelta laskettu nettoluotonanto on katsottu luotettavammaksi, tilin alaosassa syntyvä nettoluotonanto saatetaan tämän kanssa yhtä suureksi tilastollista eroa käyttämällä.

PÄÄOMAN RAHOITUSTILI

VARALLISUUDEN MUODOSTUS JA SEN RAHOITUS

VARALLISUUDEN BRUTTOMUODOSTUS	VARALLISUUDEN BRUTTOMUODOSTUKSEN RAHOITUS
Varastojen lisäys	SÄÄSTÖ
Kiinteän pääoman brutto- muodostus	
Maanostot, netto	Kiinteän pääoman kuluminen
Aineettomien varojen ostot, netto	Pääomansiirrot, netto
NETTOLUOTONANTO	

VARALLISUUDEN BRUTTOMUODOSTUS YHTEENSÄ	VARALLISUUDEN BRUTTOMUODOSTUKSEN RAHOITUS YHTEENSÄ
---	---

RAHOITUSVAROJEN JA VELKOJEN NETTOHANKINTA

RAHOITUSVAROJEN NETTOHANKINTA	VELKOJEN NETTOHANKINTA JA NETTOLUOTONANTO
Kulta ym.	Kulta ym.
Käteisraha	Käteisraha
Shekki- ja postisiirtotalletukset	Shekki- ja postisiirtotalletukset
Muut talletukset	Muut talletukset
Shekkituliluotto	Shekkituliluotto
Vekselit	Vekselit
Kauppaluotot ja -ennakot	Kauppaluotot ja -ennakot
Velkakirjalainat	Velkakirjalainat
Muut lainat	Muut lainat
Joukkovelkakirjalainat	Joukkovelkakirjalainat
Osakkeet ja osuudet	Osakkeet ja osuudet
Siirtosaamiset	Siirtovelat
Kotitalouksien osuus vapaaehtoisista sosiaalivakuutusrahastoista	Kotitalouksien osuus vapaaehtoisista sosiaalivakuutusrahastoista
Omistajien sijoitukset yhteisö- mäisiin yrityksiin	Omistajien sijoitukset yhteisö- mäisiin yrityksiin
	NETTOLUOTONANTO

RAHOITUSVAROJEN NETTOHANKINTA YHTEENSÄ

VELKOJEN NETTOHANKINTA JA NETTOLUOTONANTO YHTEENSÄ
---

4. YKSITYISET YRITYKSET

Tässä luvussa on tarkoitus selvittää, mikä on yrityssektorille olennaisen tulo- ja tulonkäyttö- sekä pääoman rahoitustilien taloustoimien sisältö, mistä tiedot juoksevaa laskentaa varten saadaan ja miten aikasarjat 1960-1974 on tuotettu yksityisten yritysten osalta.

Laskentavaiheessa yrityssektorin tilien tuottaminen tapahtuu ensinnäkin käyttäen jaottelua yksityiset/julkiset yritykset. Yksityisten yritysten tilit tuotetaan edelleen toimialoittain¹⁾. Tilien yhteensovittaminen tapahtuu kuitenkin vain koko yrityssektorin tasolla. Yhteensovittamisen aiheuttamia muutoksia taloustoimiin ei yksityisten yritysten osalta viedä toimialoille.

Taloustoimia, joihin yhteensovittamisvaiheessa tulee muutoksia ja joista ei siis ole tarkkoja toimialoittaisia tietoja, ovat ensisijaisesti toimintaylijäämä sekä vahinkovakuutuskorvaukset. Toimintaylijäämän muuttuminen johtuu lähinnä varastojen keskihintaistamisesta. Tilien laadintavaiheessa kokonaistuotos ja välituotekäyttö lasketaan käyttäen varastojen muutoksena lähinnä yritystilastoista saatavaa aliarvostamattomien varastojen muutosta. Yhteensovittamisvaiheessa varastojen muutoksen laskeminen perustuu kylläkin aliarvostamattomiin varastotietoihin, mutta arvostus suoritetaan lisäksi ajanjakson keskihintaan. Ks. tarkemmin kohta 3.2.3. Varastojen lisäys. Vahinkovakuutuskorvauksista puolestaan on olemassa riittävän tarkkaa tietoa vain koko yrityssektorin tasolla.

Sekä tulo- ja tulonkäyttö- että pääoman rahoitustilien laadinnassa noudatetaan bruttoperiaatetta ts. sektorin sisäisiä tuloja ja menoja ei nettouteta. Säästöön ja nettoluotonantoon tällä ei luonnollisestikaan ole vaikutusta.

---

1) Toimialaluokituksen 1-numerotaso, ks. Toimialaluokitus (TOL), Tilastokeskus, Käsikirjoja N:o 4, Helsinki 1979.

4.1. Tulo- ja tulonkäyttötili

4.1.1. Toimintaylijäämä

Toimialoilta kaivannaistoiminta, teollisuus, sähkö, rakennustoiminta, kauppa ja ravitsemis- ja majoitustoiminta sekä liikenne pl. kuorma-autoliikenne laaditaan yritystilastojen tietoihin perustuvat täydelliset tuotantotilit. Toimintaylijäämä saadaan kullakin toimialalla tuotantotilin residuaalina. Vesihuollon toimintaylijäämä vesiosakeyhtiöiden osalta lasketaan Vesihallituksen tilastosta saatavien tietojen avulla. Kuorma-autoliikenteen toimintaylijäämän taso pohjautuu vuoden 1976 yritystilaston tietoihin (julkaisematon lähde). Vuosina 1977-1979 tasoa on viety eteenpäin funktionaalisen kuorma-autoliikenteen toimintaylijäämän vuosimuutoksilla.

Maatalousyritysten toimintaylijäämä saadaan funktionaalisisista laskelmista¹⁾.

Toimialojen muiden kiinteistöjen omistus, kiinteistöjen hoito, kauppa ja välitys, liike-elämää palveleva toiminta sekä koneiden ja kaluston vuokraus toimintaylijäämä perustuu vastaavien funktionaalisten toimialojen toimintaylijäämätietoihin. Vuodelta 1977 on tehty selvitys liike-elämää palvelevan toiminnan toimintaylijäämän jakautumisesta toisaalta edelleen alatoimialoille, toisaalta yritysten ja kotitalouksien kesken. Laskelmat pohjautuvat ensisijaisesti funktionaalisen tilinpidon tietoihin, lisäksi tietoja on saatu mm. Suomen ATK-yritystiedoston vuosikirjasta, Mainostoimistojen Liitto ry:n vuosikirjasta sekä yksittäisten yritysten tilinpäätöksistä ja vuosikertomuksista. Vuoden 1977 alatoimialoittaisia toimintaylijäämän tasoja on myöhemmin viety eteenpäin funktionaalisisilla vuosimuutoksilla.

---

1) Ks. Mäkelä, Pekka - Nurminen, Raimo: Maa-, metsä- ja kalatalous sekä metsästys kansantalouden tilinpidossa, Tilastokeskus, Tutkimuksia N:o 61, Helsinki 1980, s. 37.

Toimialan 9 yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset toimintaylijäämä estimoidaan lähinnä funktionaalisen tilinpidon tietojen avulla, lisätietoja saadaan yksittäisten yritysten vuosikertomuksista ja tilinpäätöksistä. Vaikeuksia toimintaylijäämän estimoinnissa aiheuttavat erityisesti yritys- ja kotitaloussektoreiden väliset rajanveto-ongelmat sekä sen arvioiminen kuinka suuri osa funktionaalisen palvelusektorin toimintaylijäämästä sisältyy institutionaalisella puolella muihin, yllä mainittuihin, toimialoihin. Yrityssektorin toimintaylijäämä toimialan 9 osalta koostuu lähinnä seuraavilta aloilta: jätehuolto, puhdistus ja siivous, pesulapalvelu, radio- ja televisiotoiminta, arpajais toiminta sekä moottoriajoneuvojen korjaus.

Myös toimintaylijäämäaikaasarja vuosilta 1960-1974 on pyritty laskemaan toimialoittain. Tietolähteenä ovat olleet yritystilastot vuodelta 1974 sekä tasetilastot ¹⁾. 60-luvun aikasarjan estimoinnissa on kuitenkin useimpien toimialojen kohdalla turvauduttu funktionaalisen tilinpidon tietoihin.

4.1.2. Saadut omaisuustulot

Korot

Korkotuloja yritykset saavat pankkitalletuksista, lainasaamisista, obligaatioista, debenttuureista, kauppaennakoista jne. Tiedot korkotuloista saadaan pääasiallisesti yritystilastoista. Toimialojen 8 ja 9 korkotulot joudutaan estimoimaan lähinnä käyttäen hyväksi yksittäisten yritysten tuloslaskelmista johdettuja tilirakennelmia.

-
- 1) Teollisuuden tasetilasto vuosilta 1960-1973
 Tukku- ja vähittäiskaupan tasetilasto vuosilta 1969-1973
 Sivu- ja alaurakointitoiminnan tasetilasto vuosilta 1970-1972
 Talonrakennustoiminnan tasetilasto vuosilta 1967-1968
 Kauppamerenkulun sekä huolinta- ja ahtaustoiminnan tasetilasto vuosilta 1961-1973
 Puhelinliikenteen (puhelinlaitosten) tasetilasto vuosilta 1967-1973
 Linja-autoliikenteen tasetilasto vuosilta 1968-1973
 Matkatoimistojen tasetilasto vuosilta 1968-1970

Aikasarjan korkotulojen estimoinnissa ensisijaisena tietolähteenä ovat olleet tasetilastot, muina tietolähteinä on käytetty mm. osuuskauppojen ja osuusliikkeiden vuositilastoja sekä Suomen Tukkukauppojen Liiton tilastoja.

Institutionaalisessa tilinpidossa korkomenot pystytään estimoimaan korkotuloja tarkemmin, joten yritysten korkotulojen lopullinen taso määräytyy vasta tilien yhteensovittamisvaiheessa.

Osingot

Yritysten osinkotuloista saadaan estimaatti yritystilastoista. Myös verohallituksesta saadaan osinkotulotietoja toimialoittain.

Aikasarjaa varten joitakin tietoja osinkotulojen tasosta on saatu tasetilastoista. Osinkotulot ovat kuitenkin määräytyneet osingonjaon pohjalta, joka on pystytty tarkemmin määrittelemään.

Muut omaisuustulot

Muut omaisuustulot koostuvat saaduista maanvuokrasta ja käyttöoikeusmaksuista. Maanvuokrien estimaatti saadaan yritystilastoista. Ulkomailta saadut lisenssi- ja rojaltymaksut saadaan Suomen Pankin valuuttatilastosta. Ulkomailta saaduista kotitalouksille välitettävistä käyttöoikeustuloista saadaan tietoja tulonjakotilastosta sekä Teostosta ja Gramex Liitosta.

Aikasarjan maanvuokrat ovat määräytyneet maksettujen maanvuokrien perusteella. Lisenssi- ja rojaltymaksujen ja muiden käyttöoikeustulojen tietolähteet ovat olleet samat kuin juoksevassa laskennassa.

4.1.3. Vahinkovakuutuskorvaukset

Vahinkovakuutuskorvaukset ovat omaisuusvakuutuksista ja yksilöllisestä henkivakuutuksesta ja muusta kuin lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta saatuja korvauksia.

Yritystilastoista käyvät selville ainoastaan yritysten suoraan tulolaskelmissaan tulouttavat vahingonkorvaukset. Sen sijaan yritystilastoista

ei saada tietoja epäsuorasti tuloutetuista, esim. suoraan uuden käyttöomaisuuden hankintahinnasta vähennetyistä, vahingonkorvauksista. Tämän takia yritysten saamat vahingonkorvaukset pyritään tilinpidossa selvittämään vakuutusyhtiöiden maksamien korvausten perusteella. Tiedot maksetuista korvauksista saadaan Vakuutusyhtiöt-tilastosta.

Vahinkovakuutuskorvaukset jaetaan vakuutuslajeittain eri institutionaalisten sektoreiden kesken. Pääosan vakuutuskorvauksista saavat kotitaloudet ja yritykset¹⁾. Kotitalouksien osalle tulevat yksityinen henkivakuutus ja muu kuin lakisääteinen tapaturmavakuutus kokonaan sekä pääosa mm. auto-, yhdistelmäpalo- ja metsävakuutuksista. Yritykset puolestaan saavat pääosan kasko-, tavara-, palo- ja keskeytysvakuutusten nojalla maksetuista korvauksista.

Vahinkovakuutuskorvaukset vuosille 1960-1974 on juoksevan laskennan tavoin estimoitu maksettujen korvausten perusteella.

4.1.4. Laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut

Laskennallisia sosiaalivakuutusmaksuja esiintyy vain julkisilla liikelaitoksilla (ks. sivut 30 ja 33).

4.1.5. Muut tulonsiirrot tulona

Muita tulonsiirtoja yritykset saavat sosiaaliturvarahastoilta ja rahoituslaitoksilta. Kansaneläkelaitos maksaa yrityksille korvausta työterveydenhuollon järjestämisestä, tieto saadaan KELAn vuosikertomuksesta. Yritysten saamat tulonsiirrot rahoituslaitoksilta ovat puolestaan Kehitys- aluerahasto Oy:n myöntämiä avustuksia. Tieto saadaan KERAn vuosikertomuksesta.

---

1) Rahoituslaitosten saamat korvaukset ovat peräisin jälleenvakuutuksesta.

4.1.6. Yrittäjätulon otot

Yrittäjätulon otot ovat todellisia maksuja yhteisömaisten yritysten toimintaylijäämästä ja omaisuustuloista omistajille. Tällä taloustoimella siirretään yrityssektorista kotitaloussektoriin yhteisömäiseksi yritykseksi luokitellun liikkeenharjoittajan kuluttajana käyttöönsä ottama tulo.

Yrittäjätulon ottoja esiintyy toimialoilla vähittäiskauppa ja liikenne, lähinnä kuorma-autoliikenne. Ne estimoidaan yritystilastoista saatavien oman pääoman muutosten avulla. Kuorma-autoliikenteen yrittäjätulon ottojen taso on määritelty vuosien 1975 ja 1976 yritystilastojen avulla. Tätä tasoa on viety eteenpäin toimintaylijäämän vuosimuutoksilla.

Aikasarjan 1960-1974 osalta yritysten ja kotitalouksien välisiä yrittäjätulon ottoja ei ole estimoitu lainkaan tietopohjan riittämättömyyden (olemattomuuden) takia. Juoksevan laskennan osalta on todettava, että yrittäjätulon ottojen laskentamenetelmä on edelleen kehittelyn alla.

Valtion ja kuntien liikelaitosten yrittäjätulon ottojen laskentamenetelmät on selvitetty sivuilla 30 ja 33.

4.1.7. Omaisuustulot, menona

Korot

Lyhyt- ja pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta maksettavat korot saadaan pääasiallisesti yritystilastoista. Toimialojen 8 ja 9 korot estimoidaan luottokanta- ja korkotilastojen avulla.

Aikasarjan laadinnassa tärkeimmät tietolähteet ovat olleet tasetilastot sekä luottokanta- ja korkotilastot. Tukku- ja vähittäiskaupan korkomenojen estimointiin on käytetty myös Suomen Tukkukauppojen Liiton tilastoja sekä osuuskauppojen ja -liikkeiden vuositilastoja. Muutamien liikenteen alatoimialojen korkomenot on estimoitu vanhan tilinpidon tietojen avulla.

Osingot

Uudessa tilinpidossa osingot kirjataan sille vuodelle, jolloin ne maksetaan, ei ansaintavuodelle. Teollisuuden, kaupan, rakennustoiminnan ja liikenteen jakamista osingoista saadaan tiedot yritystilastoista. Vertailuaineistona ovat tiedot pörssi- ja valtionyhtiöiden osingonjaosta. Toimialojen 8 ja 9 osalta joudutaan pitkälti turvautumaan yrityskohtaisiin tietoihin, jotka saadaan joko suoraan tiedustelemalla tai osittain myös kaupparekisteristä.

Teollisuuden jakamat osingot vuosina 1960-1974 on arvioitu tase- ja osakeyhtiötilastojen avulla. Lisäksi on käytetty tietoja pörssiyhtiöiden ja valtionyhtiöiden osakepääomista ja jaetuista osingoista. Kaupan, rakennustoiminnan ja liikenteen osingonjaon estimoinnin lähtökohtana on ollut ko. toimialojen osakepääoman suuruus. Tiedot osakepääomien kehityksestä on saatu osakeyhtiötilastosta. Arvioita on mahdollisuuksien mukaan tarkistettu tasetilastojen avulla. Toimialojen 8 ja 9 osinkojen arviointi perustuu samoin ensisijaisesti osakepääomatietoihin, lisäksi on käytetty yrityskohtaisia tietoja.

Muut

Muut omaisuustulot, menona koostuvat maksetuista maanvuokrasta ja käyttöoikeusmaksuista. Tiedot maksetuista maanvuokrasta saadaan pääasiallisesti yritystilastoista. Muut kiinteistöt-toimialan maksamat maanvuokrat estimoidaan asuntoyhteisöjen yritystilaston avulla. Ulkomaille maksetut lisenssi- ja royaltymaksut saadaan Suomen Pankin valuuttatilastosta. Muut käyttöoikeusmaksut jakautuvat kotimaasta ja ulkomailta saatuihin kotitalouksille välitettäviin käyttöoikeusmaksuihin ja ulkomaille maksettaviin käyttöoikeusmaksuihin. Tietoja näistä saadaan tulonjakotilastosta sekä Teostosta ja Gramex Liitosta.

Maksettujen maanvuokrien taso on selvitetty yksityiskohtaisesti vuodelta 1975. Vuosien 1960-1974 maanvuokrat on arvioitu toisaalta saaja-maksaja - vastinparien selvityksen perusteella, toisaalta tarkastelemalla muiden institutionaalisten sektoreiden maanvuokrien kehitystä. Käyttöoikeusmaksut on estimoitu kuten juoksevassa laskennassa.

4.1.8. Vahinkovakuutusmaksut, netto

Vahinkovakuutukseen luetaan erilaiset omaisuusvakuutukset sekä muu kuin lakisääteinen tapaturmavakuutus ja yksilöllinen henkivakuutus.

Vahinkovakuutuksen nettovakuutusmaksuilla tarkoitetaan vakuutusmaksujen ja laskennallisten vakuutuspalvelumaksujen erotusta. Laskennallinen vakuutuspalvelumaksu esiintyy tuotantotilillä yhtenä välituotekäytön alueränä ja se määritetään vakuutuslaitosten saamien vakuutusmaksujen ja korvausten erotuksena.

Yritysten maksamista omaisuuden vakuutusmaksuista saadaan estimaatti yritystilastoista. Vakuutuspalvelumaksuosuus siirretään välituotekäyttöön, loppu näytetään tulo- ja tulonkäyttötilillä vahinkovakuutusmaksuina, netto. Arviota tarkistetaan Vakuutusyhtiöt-tilaston tietojen avulla, vakuutusmaksut pyritään jakamaan vakuutuslajeittain institutionaalisten sektoreiden kesken (ks. selvitystä vahinkovakuutuskorvauksista s.14).

Aikasarjan osalta vahinkovakuutusmaksut, netto on estimoitu kokonaan vakuutuslaitosten saamien vakuutusmaksujen perusteella.

4.1.9. Välittömät verot

Välittömiin veroihin luetaan valtion tulo- ja varallisuusvero, kunnallisvero, merimiesvero ja arpajaisvero. Myös suhdannevero ja veroluonteinen suhdannepidätys kirjataan välittömiin veroihin.

Verohallituksen tilastosta saatavat valtion tulo- ja varallisuusvero sekä kunnallisvero jaetaan aluksi kotitalouksien ja yhteisöjen kesken toimitetun verotuksen tiedoista lasketulla eräpäiväkirjauksen mukaisella jakautumalla. Eräpäivälaskelmassa on huomioitu veronpalautusten ja jälki-verojen maksuajankohdat. Verojen kirjaaminen tilinpidossa tapahtuu siis kassaperusteisena. Yhteisöjen osuudesta erotetaan sitten rahoituslaitosten ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen maksamat verot, jotka saadaan ko. sektoreiden omista tietolähteistä. Yritysten maksama osuus saadaan lopuksi residuaalina.

Arpajais- ja merimiesvero kirjataan kokonaisuudessaan kotitalouksien maksamaksi. Yritysten maksamaksi on puolestaan kirjattu vuoden 1971 suhdannevero sekä vuoden 1975 veroluonteinen suhdannepidätys.

Aikasarjan 1960-1974 osalta kertyneet verot on jouduttu jakamaan institutionaalisten maksajasektoreiden kesken maksuunpantujen verojen suhteessa, koska näiltä vuosilta ei ole saatavissa tietoja toteutuneen verotuksen jakautumisesta. Tiedot kertyneistä veroista on saatu julkaisusta "Kertomus valtionvarain tilasta", maksuunpannut verot vuosilta 1960-1970 on saatu tulo- ja omaisuustilastosta ja vuosilta 1971-1974 verohallituksesta.

4.1.10. Rahastoimattomat sosiaalivakuutusetuudet

Rahastoimattomat sosiaalivakuutusetuudet ovat maksuja, jotka työnantajat maksavat suoraan entisille tai nykyisille palkansaajilleen järjestämättä näitä varten erityisrahastoja, -varauksia tai -vakuutusta.

Tiedot yritysten suoraan maksamista eläkkeistä saadaan yritystilastoista. Eläkkeet vuosille 1960-1974 on estimoitu erillisselvitysten perusteella sekä käyttämällä hyväksi teollisuuden ja kaupan palkkasummien kehitystä.

Rahastoimattomia sosiaalivakuutusetuuksia esiintyy myös valtion ja kuntien liikelaitoksilla, ks. sivut 30 ja 33.

4.1.11. Muut tulonsiirrot, menona

Yritysten muut tulonsiirrot, menona koostuvat yksinomaisesti voittoa tavoittelemattomille yhteisöille maksetusta kirkollisverosta. Verohallituksen tilastosta saatava kertynyt kirkollisvero jaetaan maksajasektoreiden kesken maksuunpanon suhteessa. Näin on menetelty myös aikasarjan kohdalla.

4.1.12. Käytettävissä oleva tulo

Institutionaalisten yksiköiden käytettävissä oleva tulo on kaikista lähteistä saadut tulot ja tulonsiirrot miinus maksetut tulonsiirrot. Käytettävissä oleva tulo käytetään joko kulutusmenoihin tai säästetään. Yrityksillä käytettävissä oleva tulo = säästö. Tulo- ja tulonkäyttötililtä säästö siirtyy pääoman rahoitustilille pääoman muodostuksen tulorahoituslähteeksi.

4.2. Pääoman rahoitustili

4.2.1. Kiinteän pääoman kuluminen

Kiinteän pääoman kulumisella tarkoitetaan jälleenhankintahintaan arvostettua uudelleen tuotettavissa olevan kiinteän pääoman arvon vähenemistä, joka on seurausta ajanjakson aikana tapahtuneesta tavallisesta kulumisesta, odotetusta vanhanaikaistumisesta sekä tavanomaisista vahingoista.

Kansantalouden tilinpidon pääomakantalaskelmiin perustuvat kulumisluvut eroavat liikekirjanpidon mukaisista poistoista toisaalta jälleenhankintahintaisen arvostuksen, toisaalta pääomakannan suhteellisen kaavamaisen kulumisikä- ja kulumisen jaksottumisolettamusten vuoksi. Toistaiseksi tilinpidon kulumisluvut ovat kuitenkin pääasiassa liiketaloudellisten poistojen perusteella tehtyjä estimaatteja.

Ensisijaisena tietolähteenä yrityssektorin liiketaloudellisten poistojen estimoinnissa ovat yritystilastot. Toimialojen 8 ja 9 poistot perustuvat vastaavien funktionaalisten toimialojen laskelmiin. Maatalousyritysten poistot saadaan niinkään funktionaalisista laskelmista ¹⁾. Vesihuollon poistot vesiosakeyhtiöiden osalta lasketaan Vesihallituksen tilastosta saatavien tietojen avulla. Kuorma-autoliikenteen poistojen taso pohjautuu vuoden 1975 yritystilaston tietoihin (julkaisematon lähde). Tasoa on myöhemmin viety eteenpäin funktionaalisilla vuosimuutoksilla.

Poistot vuosille 1960-1974 on estimoitu tasetilastojen avulla. Niiden puuttuessa vuoden 1975 tasoa on viety toimialoittain taaksepäin funktionaalisen tilinpidon kiinteän pääoman kulumisen vuosimuutoksilla.

---

1) Ks. Mäkelä - Nurminen: Maa-, metsä- ja kalatalous sekä metsästys kansantalouden tilinpidossa, Tilastokeskus, Tutkimuksia N:o 61, Helsinki 1980, s. 37.

4.2.2. Pääomansiirrot, netto

Pääomansiirroilla, netto tarkoitetaan saatujen ja maksettujen pääomansiirtojen erotusta. Yritysten saamat pääomansiirrot ovat lähinnä investointiavustuksia valtiolta ¹⁾. Tiedot saadaan valtion tilinpäätöksestä.

Yritysten maksamissa pääomansiirroissa esitetään Vientitakuurahaston saamat takuumaksut sekä Valtiontakausrahaston saamat takaus- ja vuosismaksut. Tiedot näistä saadaan rahastojen tuloslaskelmista.

Aikasarjan tiedot on saatu yllämainituista tietolähteistä.

4.2.3. Varastojen lisäys

Yrityssektorin varastojen lisäys käsittää yritysten omistamien raaka-aineiden ja tarvikkeiden, valmisteiden, keskeneräisten töiden (pl. keskeneräiset rakennustyöt) sekä kauppatavaroiden varastojen lisäyksen. Keskeneräiset raskaat koneet ja laitteet luetaan siis valmistajan varastoihin, sen sijaan keskeneräiset talo- ja maa- ja vesirakennukset luetaan tilaajansa kiinteään pääoman bruttomuodostukseen.

Varastojen lisäyksen arvostus suoritetaan ajanjakson keskihintaan ja laskenta perustuu aliarvostamattomiin varastotietoihin. Varastojen lisäyksen arvostaminen vuoden keskihintaan merkitsee sitä, että varastokannan ollessa tiedossa vuoden alussa ja lopussa kantatiedot muunnetaan sopivin hintaindekseihin vuoden keskimääräisen hintatason mukaisiksi ja tämän jälkeen vähennetään toisistaan. Varastojen arvostamisessa käytettävä hintakäsite riippuu varastotyypistä. Pääsääntönä on, että raaka-aineet ja tarvikkeet sekä kauppatavarat arvostetaan ostajan hintaan ja muut varastotyypit tuottajahintaan.

Tietolähteinä varastojen lisäyksen laskemisessa ovat neljännesvuosittaiset varastotilastot, yritystilastot ja teollisuustilasto. Teollisuuden

---

1) Esim. v. 1975 avustukset suhdannepidätyksinä kertyneistä varoista, maaseudun sähköistämisen tukeminen, valtionapu pienlentokenttien rakentamiseen, sisävesialusten suunnitteluun ja rakentamiseen sekä poroaitojen kunnossapitoon, haja-asutusalueiden vähittäiskaupan investointiavustus.

ja kaupan varastojen lisäyksen laskenta perustuu varastotilastoihin, joiden tiedot keskihintaistetaan varastotilastojen hintaindekseillä. Vertailuaineistona käytetään yritystilastoja ja teollisuustilastoa. Muiden toimialojen varastojen lisäykset lasketaan yritystilastojen perusteella. Kaupan yritysten neljännesvuosittaista varastotilastoa on julkaistu vuoden 1978 lopusta lähtien, sitä ennen kaupan varastojen muutoksen laskeminen perustui kaupan yritystilaston tietoihin.

Aikasarjan 1960-1974 varastojen muutokset koostuvat lähes yksinomaan teollisuuden varastojen muutoksista. Vuosien 1960-1969 varastojen muutosten laskeminen perustuu Elinkeinoelämän Tutkimuslaitoksessa tehtyyn tutkimukseen¹⁾. Vuosien 1970-1974 varastojen muutoksen tason määrittämisessä on käytetty lisäksi vuoden 1974 teollisuuden yritystilastoa sekä saman vuoden teollisuusyritysten neljännesvuosittaista varastotilastoa.

4.2.4. Kiinteän pääoman bruttomuodostus

Kiinteän pääoman bruttomuodostus käsittää sellaisten hyödykkeiden hankintamenot, jotka lisäävät taloustoimiyksikön kiinteitä varoja, vähennettynä käytettyjen ja romutettujen pääomahyödykkeiden myynnillä. Kyseessä olevat pääomahyödykkeet voidaan joko ostaa tai tuottaa itse.

Pääomaesineiden hankinta kirjataan kiinteän pääoman bruttomuodostukseksi hetkellä, jolloin omistusoikeus siirtyy myyjältä ostajalle. Milloin koneita ja laitteita valmistetaan ostajan tilauksesta katsotaan omistusoikeuden siirtyvän ostajalle silloin kun hyödykkeet ovat valmiit. Etukäteen suoritetut maksut kiinteän pääoman hankinnassa käsitellään kauppaennakoina pääoman rahoitustilin alaosassa. Poikkeuksen tekevät talonrakennustyöt, maanteiden, patojen tms. rakentaminen. Näiden katsotaan olevan ostajan kiinteän pääoman bruttomuodostusta sitä mukaa kun työ edistyy.

---

1) Salo Sinikka: Suomen teollisuuden varastot vuosina 1960-1975, Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos, Sarja B 15, Helsinki 1977.

Yrityssektorin kiinteän pääoman bruttomuodostuksen laskemisessa tärkein tietolähde ovat yritystilastot. Yritystilastoista saadaan käyttöomaisuuden lisäykset ja vähennykset liiketoimiarvoisina eli sen arvon mukaisina, joilla liiketoimet on todella suoritettu. Arvostus vastaa näin ollen tilinpidon ostajahintaista arvostusta. Kiinteän pääoman bruttomuodostukseen luetaan seuraavat käyttöomaisuuden erät: kesken-eräiset omat työt, asuinrakennukset, muut talonrakennukset, maa- ja vesirakennukset, koneet, kalusto ja kuljetusvälineet sekä ennakkomaksut rakennusten osalta. Lisäksi kiinteän pääoman bruttomuodostukseen luetaan muut aineelliset sijoitukset, jotka yritystilastojen ohjeiden mukaan sisältävät lähinnä rakennuksia ja taide-esineitä.

Yritystilastojen lisäksi käytetään muitakin tietolähteitä, joko ensisijaisena tietolähteenä tai vertailuaineistona. Maatalousyrittäjien kiinteän pääoman bruttomuodostuksesta saadaan tiedot funktionaalista laskelmista¹⁾. Teollisuuden ja sähköhuollon investointien laskemisessa vertailuaineistona käytetään teollisuustilastoa. Vesihuollon investoinnit saadaan Vesihallituksen Vesihuoltolaitokset-tilastosta. Vesiliikenteen osalta saadaan lisätietoja kauppalaivaston lisäyksistä ja vähennyksistä Merenkulkuhallituksesta. Kuorma-autoliikenteen investoinnit lasketaan Kuorma-autoliitosta saatavien tietojen perusteella. Puhelinliikenteen investoinneissa vertailuaineistona on Puhelinlaitosten Liiton tilasto. Kiinteistö- ja muun liike-elämää palvelevan toiminnan investointien laskemisessa tietolähteinä käytetään yritysten tasetietoja, eri järjestöjen erillisselvityksiä sekä luottokantatilaston tietosisältöä. Yhteiskunnallisten ja henkilökohtaisten palvelusten investointien laskemisessa tietolähteinä ovat yksittäisten yritysten taseet ja vuosikertomukset (mm. Oy Yleisradio Ab, Oy Mainos-TV - Reklam Ab, Oy Veikkaus Ab, Raha-automaattiyhdistys) sekä teollisuustilasto (moottoriajoneuvo- ja kumikorjaamot).

Vuosien 1970-1974 kiinteän pääoman bruttomuodostus on laskettu yllä mainittuja tietolähteitä hyväksikäyttäen. Kiinteän pääoman bruttomuodostuksen taso vuosille 1960-1969 on estimoitu funktionaalisten investointilaskelmien pohjalta.

---

1) Ks. Mäkelä - Nurminen: Maa-, metsä- ja kalatalous sekä metsästys kansantalouden tilinpidossa, Tilastokeskus, Tutkimuksia N:o 61, Helsinki 1980, s. 37.

4.2.5. Maanostot, netto

Maanostot, netto ovat maanostot miinus myynnit. Osto kirjataan, kun maan laillinen omistusoikeus siirtyy. Kirjaamisarvo on myyntiarvo (liiketoimiarvo). Siirtokustannuksia, kuten välittäjäin palkkioita ja lainopillisten palveluiden ja omistusoikeuden selvitysten kustannuksia ei lueta mukaan. Tiedot maanostoista ja myynneistä saadaan yritystilastoista. Aikasarjan maanostot, netto ovat lähinnä teollisuuden maanostoja, joista tiedot on saatu teollisuuden tasetilastosta.

4.2.6. Aineettomien varojen ostot, netto

Aineettomien varojen ostot, netto ovat rahoitusvarojen, vuokraoikeuksien, kaivosoikeuksien, patenttien, tekijänoikeuksien ja muiden samankaltaisten varojen ostojen ja myyntien erotus vähennettynä vastaavien hyödykkeiden arvoon sisältyvillä välityspalkkioilla ja lainmukaisilla maksuilla.

Yritystilastoista löytyvät tiedot käyttöomaisuuden aineettomista oikeuksista. Nämä vastaavat määritelmällisesti aineettomien varojen määrittä. Muiden institutionaalisten sektoreiden osalta tiedot aineettomien varojen ostoista ja myynneistä ovat heikot. Tietopohjan puutteellisuuden vuoksi ja toisaalta koska luvut ovat olleet varsin pieniä, ei tietoja aineettomien varojen ostoista, netto ole tähän mennessä julkaistu.

4.2.7. Rahoitusvarat ja velat

Rahoitusvarojen nettohankinta (=saatavien muutos) kuvaa sektorin rahoitusvaroissa (=saatavissa) tapahtuneita muutoksia tilikauden aikana ja vastaavasti velkojen nettohankinta veloissa tapahtuneita muutoksia. Pääoman rahoitustileillä sektorin rahoitusvaroihin sisältyvät sektorin varoista muut kuin reaaliomaisuuteen luettavat erät ja velkoihin sektorin veloista vieras pääoma ilman varauksia ja omasta pääomasta osake- tai osuus-pääoma.

Rahoitusvarojen ja velkojen nettohankinta esitetään ryhmiteltynä erityyppisiin rahoitusvaateisiin. Käytetty vaadeluokitus noudattaa

pääpiirteittäin SNA:n luokitussuositusta ¹⁾. Saatavien ja velkojen muutokset esitetään vaateittain ilman velallis-velkojasektoreita. Rahoitustilinpidon avulla ei siis voida todeta sitä, miltä sektorilta velka on saatu tai miltä sektorilta jollakin sektorilla on saatavia.

Pääoman rahoitustileillä kunkin sektorin rahoitusvarojen ja velkojen nettohankinta esitetään bruttona eli saman sektorin sisäisiä saamia ja velkoja tai sektorin välittämiä rahoitusvaroja ei nettouteta pois. Sektorin nettoluotonantoon eivät keskinäiset saamiset ja velat vaikuta.

Seuraavassa on yksityiskohtaisemmin selvitetty rahoitusvaateiden sisältöä ja tietolähteitä. Vaikka tällöin puhutaan ensisijaisesti vain yritystilastoista ja selvitetään laskentamenetelmiä tältä osin, pyritään myös toimialoilta 8 ja 9 tuottamaan estimaatit rahoitusvarojen ja velkojen muutoksista. Tietolähteinä käytetään lähinnä yksittäisten yritysten taseita sekä eri järjestöjen erillisselvityksiä. Tilinpidon yhteensovittaminen tapahtuu luonnollisesti koko yrityssektorin tasolla eli mukana ovat sekä yritystilastoista, toimialoilta 8 ja 9 että liikelaitoksista kerätyt tiedot. Alkuperäisten laskelmien mukaisiin varojen ja velkojen muutosten kokonaistasoniin tehdään lähinnä vain kurssivoitoista ja kurssitappioista johtuvia korjauksia.

Monetaarista kultaa ei yrityksillä ole. Yritysten hallussa olevaa kultaraaka-ainetta ei lueta rahoitusvaateisiin.

Käteisrahaan kuuluvat Suomen Pankin liikkeelle laskemat setelit ja valtion liikkeelle laskema seteliraha. Mukaan luetaan myös yritysten hallussa oleva ulkomaan raha.

Shekki- ja postisiirtotilitalletuksiin kuuluvat varsinaisten shekki- ja ps-tilien lisäksi ns. avistatalletukset. Yritysten hallussa olevat lunastamattomat shekit sisältyvät myös tähän ryhmään, samoin kaikki ulkomaiset talletukset.

---

1) Rahoitusvaateiden luokitus, Tilastokeskus, Käsikirjoja N:o 6, Helsinki 1975.

Muihin talletuksiin luetaan kaikki muut talletukset rahalaitoksissa kuin shekki- ja ps-tilitalletuksiin luettavat erät. Tähän ryhmään kuuluvat mm. investointi- ja suhdannetalletukset.

Estimaatit käteisrahan, shekki- ja ps-tilitalletusten ja muiden talletusten muutoksista saadaan yritystilastoista kahden vuoden tasetietojen erotuksena. Estimaatteja tarkistetaan muista lähteistä saatavien tietojen avulla (tietolähteinä lähinnä Suomen Pankin ja muiden pankkien taseet).

Yritysten vastaanottamiin muihin talletuksiin kirjataan osuuskauppojen vastaanottamat talletukset säästökassoihin, joista saadaan tieto antoja ottolainaustilastosta. Periaatteessa tulisi ottaa mukaan myös talletukset huoltokonttoreissa, mutta niistä ei ole olemassa mitään tietoa.

Shekkitililuotoksi kirjataan rahalaitosten myöntämän shekki- ja posti-siirtotililuoton käytetty määrä, ei limiittiä. Tieto saadaan luottokantatilastosta.

Vekseleihin kirjataan kaikki rahalaitoksissa diskontatut vekselit. Yritysten keskinäiset tavaravekselit sen sijaan kuuluvat kauppaluottoihin, ei-diskontatut rahoitusvekselit muihin lainoihin. Tiedot diskontatuista vekseleistä saadaan rahoitusmarkkina- ja luottokantatilastoista.

Kauppaluottoihin ja -ennakoihin luetaan ensinnäkin yritysten myöntämät ja yrityksille myönnettyt kauppaluotot ts. myyntisaamiset, ostovelat ja toimitusluotot. Ryhmä käsittää myös saadut ja maksetut ennakot tekeillä olevista ja tulevaisuudessa tehtävistä töistä. Ennakoihin ei kuitenkaan lueta ennakkomaksuja, jotka on saatu tai maksettu talonrakennustöistä, maanteiden, patojen yms. rakentamisesta. Kyseiset ennakkomaksut kirjataan rakennuttajan kiinteän pääoman bruttomuodostukseen sitä mukaa kuin työ edistyy (ks. s. 22).

Tiedot vaihto- ja käyttöomaisuuden ennakkomaksujen lisäyksistä ja vähennyksistä ko. vuonna saadaan yritystilastoista. Muiden ennakkomaksujen (rahoitusomaisuus, muut pitkäaikaiset sijoitukset, lyhytaikainen vieras pääoma), myyntisaamisten, ostovelkojen ja toimitusluottojen muutokset lasketaan yritystilastoista saatavien kahden vuoden tasetietojen erotuksena.

Kauppaluottojen ja -ennakkojen korjauseräksi luetaan yritystilastoissa myynnin oikaisueriin kirjattavat luotto- ja kurssitappiot.

Velkakirjalainoihin luetaan kaikki velkakirjamuodossa annetut ja saadut lainat. Saatavapuolella velkakirjalainojen muutoksena käytetään yritystilastoista laskettua kahden vuoden tasetietojen erotusta. Velkapuolella yritystilastoaineistosta otetaan mukaan eläkelainat ja muut velkakirjalainat. Saatua estimaattia tarkistetaan luottokantatilaston tietojen avulla. Yritystilastoaineistosta saadaan velkakirjalainojen muutoksesta sikäli väärä kuva, että yritykset kirjaavat tilivuotta seuraavana vuonna erääntyvät lainojen lyhennykset lyhytaikaisiin lainoihin, kun taas kansantalouden tilinpidossa velkakirjalainat ovat edelleen velkakirjalainoja erääntyivät niiden lyhennykset milloin vain.

Muihin lainoihin luetaan muualle kuulumattomat lainanluonteiset myönnetyt ja saadut luotot, esimerkiksi ei-diskontatut rahoitusvekselit sekä osamaksu- ja muut kulutusluotot. Yritystilastoaineistossa muiden lainojen ryhmään kuuluvat saatavapuolella rahoitusvekselit ja muut lainasaamiset sekä velkapuolella muut lyhytaikaiset ja muut pitkäaikaiset velat. Muutokset lasketaan kahden vuoden tasetietojen erotuksena.

Tilinpidon yhteensovittamisvaiheessa muiden lainojen ryhmää käytetään eräänlaisena kaatoeränä. Tämä tarkoittaa sitä, että kun jotakin vaadetta (veloissa esimerkiksi shekkituliluotto, vekselit, velkakirjalainat) muutetaan yritystilastoaineistosta lasketusta, tehdään vastaava korjaus vaateeseen muut lainat.

Joukkovelkakirjalainoihin luetaan obligaatiot, debentuurit ja muut joukkovelkakirjalainat. Saatavapuolella joukkovelkakirjalainojen muutos lasketaan yritystilastoista kahden vuoden tasetietojen erotuksena. Velkapuolella vastaava tieto saadaan joukkovelkakirjalainatilastosta.

Osakkeisiin ja osuuksiin luetaan tavallisten osakeyhtiöiden osakkeiden lisäksi osuuskuntien osuudet, osuudet kommandiittiyhtiössä, laivanisännistössä, keskinäisessä yhtiössä, puhelinyhdistysten osuudet sekä avoimen yhtiön, kiinteistöyhtiön ja asunto-osakeyhtiön osakkeet. Yritysten hankkimat työsuhdeasunnot osakeyhtiötaloista sekä toimitilojen hankinta kiinteistöyhtiöstä ovat siis osakkeiden hankintaa eikä kiinteän pääoman bruttomuodostusta.

Saatavapuolella osakkeiden ja osuuksien muutos lasketaan yritystilastoaineistosta, mukaan otetaan osakkeet ja osuudet käyttöomaisuudessa, vaihto-omaisuudessa ja muissa rahoitusvaroissa sekä arvopaperit muissa pitkäaikaisissa sijoituksissa. Käyttö- ja vaihto-omaisuusosakkeiden osalta saadaan tiedot lisäyksistä ja vähennyksistä tilikauden aikana liiketoimiarvoisina. Muihin rahoitusvaroihin sisältyvien osakkeiden ja osuuksien sekä arvopapereiden muutokset lasketaan kahden vuoden tasetietojen erotuksena.

Velkapuolella osakepääoman muutos lasketaan niinikään yritystilastoaineistosta kahden vuoden tasetietojen erotuksena, korjauseränä ovat ilmaisosakeannit.

Osakkeita käsiteltäessä erittäin suuren ongelman muodostaa arvostusongelma, sillä osakkeet tulisi kirjata markkina-arvoisina ja yritysten kirjanpidossa ne eivät yleensä näy siinä arvossaan, vaan useimmiten alemmassa nimellisarvossa. Ongelmaksi kysymys tulee erityisesti silloin, kun virtatietoja estimoidaan varannoista käsin. Saatavapuolella vaihto- ja käyttöomaisuusosakkeiden liiketoimiarvoiset lisäykset ja vähennykset sen sijaan vastaavat paremmin todella tapahtuneita muutoksia.

Omistajien sijoituksia yhteisömäisiin yrityksiinsä esiintyy vain julkisilla liikelaitoksilla (ks. sivut 31 ja 34). Omistajien sijoitukset vastaavat osakkeita ja osuuksia yhteisöyrityksissä.

Siirtosaamiset ja -velat vastaavat siirtyviä eriä yritysten tilinpäätöksissä ts. tulo- ja menoennakkoja ja tulo- ja menojämiä. Estimaatit siirtosaamisten ja -velkojen muutoksista saadaan yritystilastoista kahden vuoden tasetietojen erotuksena.

Kansantalouden tilinpidon ja yritysten kirjanpidon väliset erot verojen kirjaustavassa pyritään mahdollisuuksien mukaan korjaamaan tässä vaaderyhmässä.

5. JULKISET YRITYKSET

5.1. Valtion liikelaitokset

Yrityssektoriin kuuluvat yleisöä palvelevat valtion liikelaitokset ovat:

- Valtionrautatiet ml. tuotantolaitokset ja materiaalityöiminta
  - Posti- ja lennätinlaitos ml. konepajat, Keskusautokorjaamo
  - Metsähallituksen metsät
  - Metsäntutkimuslaitoksen metsät
  - Valtion margariinitehdas
  - Maanmittaushallituksen karttapaino
  - Valtion viljavarasto rahastoineen
  - Yliopiston Apteekki
- (- Hangon valtiosatama; siirtynyt v. 1974 Hangon kaupungin omistukseen).

Tärkein tietolähde on sekä aikasarjan että juoksevien laskelmien osalta liikelaitosten liikeyrityksenpidolliset tuloslaskelmat ja taseet. Aikasarjan laatimisessa on osin jouduttu turvautumaan hallinnollisen kirjanpidon lukuihin. Muita tietolähteitä ovat valtion tilinpäätös, Posti- ja lennätinlaitos SVT, Rautatietilasto SVT sekä lisätiedustelut.

5.1.1. Tuotantotili

Valtion liikelaitoksista laaditaan paitsi tulo- ja tulonkäyttö- sekä pääoman rahoitustiliä myös institutionaalinen tuotantotili. Tuotantotilin residuaalina saadaan toimintaylijäämä, joka siirtyy tuotannon tekijätuloiksi tulo- ja tulonkäyttötilille. Tuotantotilillä toimintaylijäämää kasvattavat tukipalkkiot, jotka toisaalta ovat eräs tulonkäytön erä valtion tulo- ja tulonkäyttötilillä. Tukipalkkioihin luetaan seuraavat erät:

- 1) VR:n alijäämän kattaminen
- 2) VR:n saamat korvaukset alennuskuljetuksista
- 3) VR:n saamat korvaukset julkisista rasitteista
- 4) PLL:n saamat korvaukset lehtiliikenteen aiheuttamasta tappiosta (v:teen 1975 asti).

Toimintaylijäämäaikaasarja vuosille 1960-1974 on estimoitu liikelaitosten yli-/alijäämien avulla ottamalla huomioon toimintaylijäämään vaikuttavat tulo- ja tulonkäyttötilin erät. Täydellistä tuotantotiliä vuosilta 1960-1974 ei siis ole laadittu. Tukipalkkiot sen sijaan on laskettu kuten juoksevassa laskennassa.

5.1.2. Tulo- ja tulonkäyttötili

Merkittävimmät erät liikelaitosten tulo- ja tulonkäyttötilillä toimintaylijäämään lisäksi ovat laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut, rahastoimattomat sosiaalivakuutusetuudet sekä yrittäjätulon otot.

Laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut esiintyvät tuotantotilillä menona alentaen toimintaylijäämän tasoa. Laskennallisuuden vaikutuksen poistamiseksi maksut kirjataan tulo- ja tulonkäyttötilillä tuloksi. Valtion liikelaitosten on laskettava liikekirjanpidossaan eläkekustannuksiksi 15 %:a valtion eläkejärjestelmän piiriin kuuluvista palkkausmenoista, joten tiedot kansantalouden tilinpitoa varten saadaan suoraan liikelaitosten tuloslaskelmista tai lisätiedusteluin.

Rahastoimattomat sosiaalivakuutusetuudet eli suoraan maksetut eläkkeet saadaan pääsääntöisesti valtion tilinpäätöksestä ko. laitosten kohdalta (mom. 05: eläkkeet).

Yrittäjätulon otot määritetään siten, että laitosten säästö on nolla. Liikelaitokset toisin sanoen tulouttavat valtiolle koko ylijäämänsä tai valtio kattaa alijäämän kokonaisuudessaan. VR:n alijäämä kompensoidaan kuitenkin tuotantotilillä tukipalkkiona, jolloin negatiivista yrittäjätulon ottoa ei tältä osin esiinny.

Liikelaitosten tuloslaskelman yli-/alijäämästä yrittäjätulon otot eroavat kahdesta syystä:

- 1) Liikelaitokset käyttävät tuloslaskelmassaan laskennallisia sosiaalivakuutusmaksuja, tilinpidossa yrittäjätulon ottoihin vaikuttavina eläkekustannuksina ovat todella maksetut eläkkeet.
- 2) Liikelaitosten tuloslaskelmaan sisältyy vaihto-omaisuuden aliarvostus, tilinpidossa käytetään aliarvostamattomia varastoja.

5.1.3. Pääoman rahoitustili

Liikelaitoksilla tuorahoituslähteenä on kiinteän pääoman kuluminen, säästöähän niille ei määritelmällisesti jää. Pääoman kulumislukuina käytetään liiketaloudellisia poistoja.

Varastojen muutos lasketaan aliarvostamattomien varastojen muutoksena. Tiedot saadaan suoraan liikelaitoksilta.

Kiinteän pääoman bruttomuodostuksen ja maan netto-ostojen laskemisessa tietolähteinä käytetään liikelaitosten taseita, PLL:n vuositilastoja, Rautatietilastoa sekä valtion tilinpäätöstä. Viime kädessä lukuja verrataan funktionaalisiin investointilukuihin.

Rahoitusvarojen ja velkojen hankinnat esitetään pääoman rahoitustilin alaosassa. Rahoitusmarkkinatilastoa varten liikelaitoksilta kysytään vaateittain velallisia ja velkojia. Ko. tilastossa liikelaitokset ovat v:sta 1976 lähtien sisältyneet sektoriin julkiset yritykset ¹⁾.

Velkapuolella tärkein erä on omistajien sijoitukset yhteisöomaisiin yrityksiinsä, joka on tavallaan tasapainoittava erä koko tilijärjestelmässä. Se koostuu ensisijaisesti valtion sijoituksista liikelaitosten käyttöomaisuuden lisäykseen (= käyttöomaisuusinvestoinnit miinus poistot). Lisäksi omistajien sijoituksilla joudutaan kattamaan vaihto-omaisuuden lisäys sekä rahoitusomaisuuden lisäys, jota ei pystytä kattamaan lyhytaikaisen vieraan pääoman lisäyksellä.

---

1) ks. esim. Rahoitusmarkkinatilastoa vuodelta 1978, Tilastokeskuksen tilastotiedotus RT 1980:42, Rahoitusvaateiden luokitus, Tilastokeskus, Käsikirjoja N:o 6, Helsinki 1975.

5.2. Kuntien liikelaitokset

Yleisöä palvelevat kuntien liikelaitokset lasketaan käyttäen alajaotte-
lua:

- sähkölaitokset
- vesilaitokset
- viemärilaitokset
- satamalaitokset
- liikennelaitokset
- puhelinlaitokset
- muut (mm. metrotoimisto, lämpökeskukset, uimahallit jne.).

Tärkein tietolähde on kuntien taloustilasto sekä kuntainliittojen talous-
tilasto (ent. kuntien finanssitalasto). Muita tietolähteitä ovat: Vesi-
hallituksen tilastot, Jakelusähkölaitosten taloustilasto, Puhelinlaitos-
ten Liiton tilasto, Suomen Satamaliiton tilasto, teollisuustilasto,
liikennelaitosten tilinpäätökset ja vuosikertomukset, Kunnallisen eläke-
laitoksen vuosikertomus, yksittäisten liikelaitosten tuloslaskelmat ja
taseet.

Aikasarjan laadinnassa tärkein tietolähde on ollut kuntien finanssi-
tilasto, jossakin määrin on käytetty myös muita yllämainittuja tieto-
lähteitä.

5.2.1. Tuotantotili

Toimintaylijäämän estimoimiseksi laaditaan kuntien liikelaitoksista
institutionaalinen tuotantotili. Kokonaistasot saadaan viemärilaitoksia
lukuunottamatta kuntien ja kuntainliittojen taloustilastoista. Viemäri-
laitosten taso on vesihallituksen tietojen mukainen, kustannusrakenne
kuntien taloustilastosta. Tukipalkkioihin luetaan liikennelaitosten
alijäämä sekä kaupungin maksamat alennuslippuavustukset.

Metron käyttötuloinaan esittämiä korvauksia yleiskustannuksista ei
tilinpidossa kirjata tuloiksi eikä myöskään tukipalkkioiksi.

Tuotantotiliä vuosille 1960-1974 ei ole laadittu, vaan toimintaylijäämä-
aikasarja on estimoitu liikelaitosten yli-/alijäämien avulla.

5.2.2. Tulo- ja tulonkäyttötili

Laskennallisina sosiaalivakuutusmaksuina kuntien liikelaitoksilla käytetään 15 prosenttia palkkasummasta. Palkkojen ja palkkioiden kokonaistaso saadaan kuntien taloustilastosta, viemärlaitokset korotetaan. Aikasarjan laadinnassa sähkö-, vesi- ja viemärlaitosten palkat on estimoitu teollisuustilaston avulla, liikennelaitosten palkat on saatu vuosikertomuksista, satama- ja puhelinlaitosten palkat ovat funktionaalisten laskelmien mukaisia, muiden liikelaitosten palkkojen estimointiin on käytetty teollisuustilastoa sekä yksittäisten liikelaitosten tietoja.

Rahastoimattomat sosiaalivakuutusetuudet saadaan kuntien taloustilastosta eläkevakuutusmaksujen ja suoraan maksettujen eläkkeiden yhteissummasta. Vuosilta 1967-1974 tiedot on saatu Kunnallisen eläkelaitoksen vuosikertomuksista. Vuoden 1967 eläkkeitä on viety taaksepäin vuoteen 1960 laskennallisten sosiaalivakuutusmaksujen vuosimuutoksella.

Korkoihin (menona) luetaan ainoastaan maksetut korot, ei laskennallisia käyttöomaisuuden eikä konttokuranttitilin korkoja.

Yrittäjätulon otot lasketaan kuten valtion liikelaitosten kohdalla ts. säästöä ei määritelmällisesti jää. Yrittäjätulon ottoja laskettaessa on huomattava, että liikennelaitosten alijäämä katetaan tukipalkkioilla tuotantotilillä eikä yrittäjätulon sijoituksilla. Yrittäjätulon otot vuosille 1960-1974 on laskettu siten, että kuntien finanssitilaston mukaiseen liikelaitosten yli-/alijäämään on lisätty liikennelaitosten alijäämä (katetaan tukipalkkioilla) sekä kuntien finanssitilaston mukaiset konttokurantt- ja käyttöomaisuuden korot (ei lueta menoksi) ja siitä on vähennetty metrotoimiston tuloina ilmoittama korvaus yleiskustannuksista (ei lueta tuloksi).

5.2.3. Pääoman rahoitustili

Kiinteän pääoman kuluminen saadaan kuntien taloustilastosta laskemalla yhteen rakennusten, maa- ja vesirakenteiden ja irtaimiston poistot (viemärlaitokset korotetaan). Aikasarjassa on käytetty kuntien finanssitilaston mukaisia käyttöomaisuuden poistoja.

Varastojen muutos oletetaan vähäiseksi. Käytettävissä on tietoja vain sähkö- ja liikennelaitosten varastojen muutoksista. Ne saadaan Jakelusähkölaitosten taloustilastosta ja liikennelaitosten vuosikertomuksista. Aikasarjan osalta varastojen muutosta ei ole arvioitu.

Kiinteän pääoman bruttomuodostuksen laskemista varten kerätään tietoja monista eri lähteistä. Sähkölaitosten investoinneista saadaan tiedot teollisuustilastosta ja Jakelusähkölaitosten taloustilastosta. Vesihallituksen tilastosta Vesihuoltolaitokset saadaan tiedot vesi- ja viemärlaitosten rakennuskustannuksista. Satamien pääomamenot selviävät Satamaliiton tilastosta, puhelinlaitosten investoinnit Puhelinlaitosten Liiton tilastosta ja liikennelaitosten investoinnit vuosikertomuksista. Muiden liikelaitosten investoinnit koostuvat lähinnä metron rakentamisesta, tiedot saadaan Metrotoimistosta. Viime kädessä lukuja verrataan funktionaalisiin investointilukuihin.

Aikasarjan osalta investointeja ei ole laskettu liikelaitosryhmittäin, vaan kiinteän pääoman bruttomuodostuksena on käytetty kuntien finanssitalastosta saatuja liikelaitosten pääomamenoja.

Maanostot, netto arvioidaan kuntien taloustilastosta, Jakelusähkölaitosten taloustilastosta ja liikennelaitosten vuosikertomuksista saatavien tietojen avulla.

Rahoitusvarojen ja velkojen muutokset lasketaan pääasiallisesti kahden vuoden tasetietojen erotuksena. Sähkölaitosten tasetiedot saadaan Jakelusähkölaitosten taloustilastosta, puhelinlaitosten tasetiedot yritystilaston lomakkeilta ja liikennelaitosten tasetiedot vuosikertomuksista. Satamalaitoksista tasetiedot kerätään vain suurimpien satamien osalta. Vesi- ja viemärlaitokset muodostavat ongelman, sillä perustilastoja ei ole. Laskentamenetelmänä käytetään tasetietojen keräämistä useista yksittäisistä vesi- ja viemärlaitoksista ja lukujen korottamista käyttöomaisuuden muutoksen suhteessa.

Tehtyä ratkaisua puoltaa se, että kunnallisilla liikelaitoksilla on loppujen lopuksi suhteellisen vähän itsenäistä rahoitustoimintaa. Yleensä esimerkiksi lainat ovat kuntien nimissä. Pääerän velkapuolella muodostaakin

omistajien sijoitukset yhteisömäisiin yrityksiinsä eli kuntien sijoitukset liikelaitosten käyttöomaisuuden lisäykseen (= käyttöomaisuusinvestoinnit miinus poistot). Kysymyksessä on jälleen tasapainoittava erä tilijärjestelmässä kuten valtion liikelaitoksilla.

5.3. Valtioenemmistöiset osakeyhtiöt

Vuoden 1979 tilinpidossa on mukana kaiken kaikkiaan 70 valtioenemmistöistä osakeyhtiötä. Tällöin valtioenemmistöisiin osakeyhtiöihin on luettu myös ne yritykset, joiden osakepääomasta valtio ja Suomen Pankki yhteensä omistavat yli 50 %.

Tiedot tilien laatimista varten saadaan yritystilaston ja rahoitustilinpidon lomakkeilta sekä Valtionyhtiöt-julkaisusta. Tiedot kerätään ja tilit laaditaan toimialoittain: teollisuus, sähkö-, kaas- ja vesihuolto, kauppa ja ravitsemis- ja majoitustoiminta, liikenne, rahoitus-, vakuutus-, kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta, yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelukset.

Tilit valtioenemmistöisistä osakeyhtiöistä on laadittu vuosilta 1975-1979. Niitä ei ole kuitenkaan julkaistu, koska kansantalouden tilinpidon vaatimia korjauksia yritysten liikekirjanpidollisiin tietoihin ei ole tehty. Merkittävin muutos on varastojen keskihintaistaminen.

5.4. Kuntaenemmistöiset osakeyhtiöt

Myös kuntaenemmistöisten osakeyhtiöiden tilit on laadittu vuosilta 1975-1979. Tietojen kattavuus on parantunut vuosi vuodelta. Tietoja on kuitenkin kerätty vasta pääasiassa kahdelta toimialalta: sähkö-, kaas- ja vesihuolto sekä liikenne. Tiedot näiden toimialojen osalta saadaan yritystilaston lomakkeilta sekä Vesihallituksen tilastosta Vesihuoltolaitokset. Tähän mennessä lukuihin ei ole tehty kansantalouden tilinpidon vaatimia korjauksia.

Tilastokeskus on kerännyt kattavan luettelon kuntien omistamista osakeyhtiöistä ja osuuskunnista¹⁾. Jatkossa tullaan yritysrekisterin kautta keräämään tietoja mm. kuntaenemmistöisten osakeyhtiöiden ja osuuskuntien henkilömäärästä ja liikevaihdosta. Tämä mahdollistaa tulevaisuudessa kansantalouden tilinpidon tilien tuottamisen kuntaenemmistöisistä osakeyhtiöistä entistä useammalta toimialalta.

---

1) Kuntaenemmistöiset osakeyhtiöt ja osuuskunnat 31.12.1979, Tilastokeskus, tilastotiedotus YR 1980:18.

SUMMARY

1. Sector outline

Non-financial enterprises are classified on the basis of ownership into Finnish-owned and foreign-owned private enterprises and public enterprises. In addition to corporate central and local government enterprises, public enterprises encompass those unincorporated central and local government enterprises mainly selling goods and services to the public. Classified under private enterprises are

- corporate enterprises, e.g. corporations, joint stock companies and co-operatives. Housing corporations are, however, classified as non-profit institutions.
- quasi-corporate enterprises, or entrepreneurships, whose scope of activity approaches that of corporate enterprises.
- non-profit institutions and associations mainly serving business enterprises and entirely, or mainly financed and controlled by these units.

2. Structure of the accounts

The accounts in institutional accounting are the income and outlay account and the capital finance account. Production is not yet included in the current framework of institutional accounting.

A production account is, however, drawn up on the enterprise sector during the compilation phase in order to estimate independently the operating surplus. The production account for industries is then employed as the framework. As the residual of the production account, operating surplus is carried on to the income and outlay account as income for the enterprise sector. Disposable income for the sector is obtained in the income and outlay account as the difference between current receipts and disbursements. A part of this disposable income is used for consumption, while the remainder is

termed saving for the sector. Definitionally, the enterprise sector does not consume; its saving equals disposable income.

Saving is further transferred to the capital finance account to serve as a source of finance of accumulation. The difference between gross accumulation and its internal sources of finance determines the net lending of the sector to other sectors. Net lending also appears in the bottom part of the capital finance account, or in the financial assets and liabilities account, obtained as the difference between the net acquisition of financial assets and the net incurrence of liabilities.

3. Private enterprises

7 In the computation phase, the accounts are compiled by kind of economic activity, while the adjustment of the accounts is performed only on the entire enterprise sector level. A major alteration in the adjustment phase occurs when the increase in stocks is valued at the average prices instead of inventory value. This modifies operating surplus and, consequently, saving. The accounts are compiled using the gross concept, meaning that the internal receipts and disbursements of the sector are not expressed in net terms. This has no impact on saving and net lending.

Operating surplus

Complete production accounts based on Enterprise statistics are calculated for mining, manufacturing, electricity, construction, trade, restaurants and hotels as well as for transport and communications, excluding road transport. Operating surplus for each industry is obtained as the residual of the production account concerned. The operating surplus for the remaining industries is largely based on data on the operating surplus of corresponding industries in functional accounting. A time series for 1960 - 1974 has been computed by utilizing Statistics of profit and loss and balance sheet accounts and Enterprise statistics as well as data from functional accounting.

Property income as receipt

Data on income received in interest and dividends and from rents of land are chiefly obtained from Enterprise statistics. The final level of property income is defined when the accounts are adjusted, since, generally speaking, the expenditure side can be more accurately specified. Property income in particular for time series is largely determined on the basis of expenditure. Data on the royalties received from abroad are available in the statistics from the Bank of Finland. Data on other forms of royalties are obtained from Income distribution statistics as well as from the Composers' Copyright Office and the Gramex Union.

Casualty insurance claims

Casualty insurance claims by enterprises mainly concern compensation paid on the basis of hull, goods, fire and loss of profits insurances. Compensation remittances are estimated on the basis of compensation paid by insurance companies, for which data are obtained from the publication "The Insurance Companies" maintained by the Ministry of Social Affairs and Health. The time series has been compiled using the same procedure.

Other current transfers received

Current transfers from social security funds to enterprises constitute compensation paid by the Social Insurance Institution for occupational health care arrangements. Current transfers from financial institutions are formed by assistance awarded by the Regional Development Fund. Data on these current transfers are taken from the annual reports or the Social Insurance Institution and the Regional Development Fund.

Withdrawals from entrepreneurial income

This transaction portrays the withdrawals which the owners of the quasi-corporate enterprises make out of the sum of the operating surplus and net property incomes of the business. Withdrawals from entrepreneurial income appear in retail and transport and communications and are estimated by means of equity changes from Enterprise statistics.

Withdrawals from entrepreneurial income for the time series have not been estimated due to a critical scarcity of data.

Property income as disbursement

Data on interest expenditure are mainly yielded by Enterprise statistics. The interest in service industries (= financing, insurance, real estate and business services, community, social and personal services) are estimated by means of Statistics on credit outstanding and interest rates. The same data sources have largely been resorted to in the compilation of the time series.

In national accounting, dividends are entered in the year they are paid. Data on distributed dividends are available in Enterprise statistics and in the publications "Stock-Exchange-Listed Companies" as well as "State companies" and, within certain industries, these data are released by the enterprise concerned. Distributed dividends for the time series have largely been estimated by means of Statistics of profit and loss and balance sheet accounts and on joint stock companies.

Data on rents of land paid are found in Enterprise statistics. Data on royalties paid abroad are obtained from the statistics compiled by the Bank of Finland. Other royalties are estimated from Income distribution statistics, while data from the Composers' Copyright Office and the Gramex Union are also used. Rents of land for 1960 - 1974 have been estimated on one hand on the basis of recipient-payer pairing studies, and, on the other, by examining the development of rents of land in other institutional sectors.

Net casualty insurance premiums

Net casualty insurance premium is the difference between insurance premiums and imputed insurance service charges. Imputed insurance service charges are defined as the difference between insurance premiums paid to insurance companies and claims paid. Property premiums paid by enterprises are estimated from Enterprise statistics, and the estimate is revised with the aid of statistics on insurance companies. Net casualty insurance premiums for the time series have been entirely estimated

on the basis of insurance charges paid to insurance companies.

Indirect taxes

Indirect taxes are income and property taxes for the state, municipal (income) tax, sailors' tax and a lottery tax. Counter-cyclical taxes and counter-cyclical withholdings of a tax nature are also recorded as indirect taxes. Taxes are entered on a cash basis in national accounting. Data are obtained from the statistics of the National Board of Taxes, and for the time series, also from Statistics on income and property as well as from the publication "Report on the Current Position of State Finances".

Unfunded employee welfare benefits

Data on pensions directly paid to wage and salary earners by enterprises are obtained from Enterprise statistics. Pensions for the period 1960 - 1974 have been estimated on the basis of special studies and by utilizing data on the development of wages and salaries in manufacturing and trade.

Other current transfers as disbursement.

Only church tax is registered as other current transfers paid by enterprises. The church tax collected, which is recorded in the statistics of the National Board of Taxes, is distributed among payer sectors in proportion to taxes debited. The same method has been applied to the compilation of the time series.

Consumption of fixed capital

The national accounting figures of consumption of fixed capital are currently mainly estimates drawn up on the basis of business depreciation. Enterprise statistics serve as the primary source of data in the estimation of business depreciations in the enterprise sector. Functional accounting calculations are utilized as well. The time series is based on the same data sources.

Capital transfers, net

Capital transfers to enterprises are mostly investment subsidies from the state. Data on these are obtained from the Financial Accounts of the State. Capital transfers paid by enterprises appear as guarantee remittances to the Export Guarantees Fund as well as guarantee payments and annual fees paid to the State Guarantees Fund. Data on these are extracted from the income statements issued by these Funds.

Increase in stocks

An increase in stocks in the enterprise sector signifies an increase in stocks of material and supplies, finished goods, semifinished articles (excl. construction work in progress) and merchandise owned by enterprises. Changes in stocks are valued at the average prices ruling over the period and calculations are based on inventory value data. Quarterly stock, Enterprise and Industrial statistics are used as the source in calculating the increase in stocks. A study of industrial inventories in the period 1960 - 1975 performed by the Research Institute of the Finnish Economy has additionally been drawn in compiling the time series.

Gross fixed capital formation

Gross fixed capital formation consists of the outlays on commodities, which increase the real property of an economic unit reduced by net sales of similar second-hand and scrapped goods. Acquisition of capital items is entered as gross fixed capital formation at the time when the right of ownership is transferred from the seller to the buyer. In the case of the construction on order, of buildings, roads, dams and other works, however, the buyers are considered to take possession of any work which has been put in place on the project. Enterprise statistics are the principal data source in the calculation of gross fixed capital formation within the enterprise sector. Other data sources are for instance Industrial statistics, statistics maintained by the National Board of Waters, the National Board of Navigation and the Association of Telephone Companies in Finland as well as functional accounting. The time series for 1960 - 1969 has been estimated in its entirety on the basis of investment calculations in functional accounting. Gross fixed capital formation for 1970 - 1974 has on the contrary been calculated by employing the data sources referred to above.

Purchases of land, net

Net land purchases are purchases of land less sales. A purchase is entered when the legal ownership to land is transferred. The sale value is the entry value. Data on land purchases and sales are obtained from Enterprise statistics. Net land purchases in the time series are by and large industrial purchases of land, on which data are available in Statistics of profit and loss and balance sheet accounts of industry.

Financial assets and liabilities

Net acquisition of financial assets (= change in receivables) describes changes occurring in the financial assets of the sector during the accounting year, and, correspondingly, net incurrence of liabilities depicts changes in liabilities. Of sector assets, items other than those under real assets are counted as financial assets. Of sector liabilities, liabilities without reserves and share and other primary capital listed under equity are regarded as liabilities. Net acquisition of financial assets and net incurrence of liabilities are grouped into different types of financial claims. The classification of claims used here mainly follows the classification recommended in the System of National Accounts ¹⁾. The accounts are compiled with the gross principle, so that internal receivables and liabilities of the sector or financial assets transmitted by the sector are not netted out.

Enterprise statistics, from which estimates are calculated as a rule claim by claim as the difference between balance sheet data for two different years are the most important data sources in compiling the bottom part of the capital finance account. In service industries estimates of the changes in financial assets and liabilities are based on data collected from the balance sheets of single enterprises and on special studies conducted by different organizations. The estimates are revised when adjusting the accounts using data obtained from other sour-

---

1) Classification of financial assets and liabilities, CSO, Handbooks No. 6, Helsinki 1975

ces. Additional data are available e.g. in Financial market statistics, Statistics on credit outstanding, Statistics on advances and deposits by banking institutions and Statistics on bonds and debentures.

4. Public enterprises

Unincorporated central government enterprises serving the general public are the Board of Administration of the Finnish State Railways, the Finnish Posts and Telecommunications Administration, forests of the National Board of Forestry and of the Finnish Forest Research Institute, the State Margarine Plant, the Map Printing Office of the National Board of Survey, the State Granary and the University Pharmacy. Using a subclassification, unincorporated local government enterprises in the service of the general public are electricity and water supply works, sewage and water treatment works, port, transport, telephone and other authorities (e.g. the City of Helsinki Underground Transport Office and district-heat plants).

An important source of data for unincorporated central government enterprises is the profit and loss accounts and the balance sheets maintained by these enterprises. Other data sources are the Financial Accounts of the State, Post and Telegraph Office (OSF XIII), Railway Statistics (OSF XX) and complementary surveys. Statistics on municipal finances constitute a major data source for unincorporated local government enterprises, other sources being statistics from the National Board of Waters, finance statistics from the Finnish Association of Electricity Supply Undertakings, statistics on the Association of Telephone Companies, statistics from the Finnish Port Association, Industrial statistics, the annual report of the Municipal Pensions Institute and the profit and loss accounts and balance sheets of individual unincorporated local government enterprises.

In addition to the income and outlay account and capital finance account, an institutional production account, which yields operating surplus as the residual, is also kept for government enterprises. Compensation for operating losses at the State Railways and public transport authorities is treated as a subsidy in the production account. A production account for government enterprises for the years 1960 - 1975 has not been compiled, but the operating surplus time series has instead been estima-

ted by means of the surplus/deficit of government enterprises.

Imputed unfunded employee welfare contributions, unfunded employee welfare benefits and withdrawals from entrepreneurial income are the most significant items in the income and outlay account for government enterprises.

Imputed unfunded employee welfare contributions appear in the production account as expenditure, reducing the level of operating surplus. In order to cancel the influence of imputation, the contributions are entered as income in the income and outlay account. For unincorporated central government enterprises, the item is obtained directly from the profit and loss accounts of these enterprises or through supplementary questionnaires. The imputed unfunded employee welfare contribution for unincorporated local government enterprises is 15 per cent of total wages and salaries.

Data on unfunded employee welfare benefits, or pensions directly paid, are as a rule obtained from the Financial Accounts of the State for unincorporated central government enterprises, and for unincorporated local government enterprises from Statistics on municipal finances.

Withdrawals from entrepreneurial income for unincorporated government enterprises are specified by setting the saving of the enterprise at zero. In other words, unincorporated government enterprises transfer as income their entire surplus to central/local government or else central/local government entirely covers the deficit. The deficit of the State Railways and transport authorities are, however, compensated for in the production account as subsidies, when a negative withdrawal from entrepreneurial income does not appear in this respect.

Proprietors' investments in quasi-corporate enterprises, which corresponds to the change in shares and equities on the liability side in corporate enterprises, are an item appearing only for government enterprises. Proprietors' investments primarily consist of investment by central/local government in an increase in the fixed capital assets of government enterprises (=fixed capital asset investment minus depreciation). This claim is employed as a balancing item in the overall account system for government enterprises.

LIITETAULUKOT - APPENDIX TABLES

	Sivu
1. Valtioenemmistöiset osakeyhtiöt, 1975-1980 Corporate central government enterprises, 1975-1980	47
2. Kuntaenemmistöiset osakeyhtiöt, 1975-1979 Corporate local government enterprises, 1975-1979	48
3. Valtion liikelaitokset, 1960-1980 Unincorporated central government enterprises, 1960-1980	49
4. Kuntien liikelaitokset, 1960-1980 Unincorporated local government enterprises, 1960-1980	51
5. Julkiset liikelaitokset, osuus yrityssektorista (%), 1960-1980 Unincorporated government enterprises, share of the whole enterprise sector (%), 1960-1980	53
6. Yrityssektorin kehitystä kuvaavia aikasarjoja/ tulo- ja tulonkäyttötili, 1960-1980 Some time series describing the development of the enterprise sector/income and outlay accounts, 1960-1980	54
7. Yrityssektorin kehitystä kuvaavia aikasarjoja/pääoman rahoitustili, 1960-1980 Some time series describing the development of the enterprise sector/capital finance account, 1960-1980	56

1. Valtioenemmistöiset osakeyhtiöt, 1975-1980
Corporate central government enterprises, 1975-1980

1 000 000 mk	1975	1976	1977	1978	1979	1980*
Palkat - Wages and salaries	2884,1	3415,0	3616,7	4013,0	4666,8	5560,2
Toimintaylijäämä - Operating surplus ¹⁾	1267,5	1073,0	1577,1	2233,4	3363,6	3505,8
Saadut omaisuustulot - Property income as receipt	236,2	234,3	240,6	384,8	533,8	628,4
- Korot - Interest	151,6	173,4	218,9	273,7	380,0	443,6
- Osingot - Dividends	26,0	21,9	10,1	8,8	14,6	25,0
- Muut - Other ²⁾	58,6	39,0	11,6	102,3	139,2	159,8
Maksetut omaisuustulot - Property income as disbursement	1033,3	1263,9	1489,6	1721,5	1825,0	2274,6
- Korot - Interest	974,8	1209,0	1443,5	1669,3	1752,7	2164,6
- Osingot - Dividends	49,8	45,0	34,9	38,3	56,3	90,0
- Muut - Other ³⁾	8,7	9,9	11,2	13,9	16,0	20,0
Välittömät verot - Direct taxes	170,7	175,5	180,4	174,9	218,0	367,0
Kiinteän pääoman kuluminen - Consumption of fixed capital	1059,5	1009,2	1122,3	1433,9	2172,7	2402,5
Varastojen lisäys - Increase in stocks ¹⁾	1088,4	-41,1	575,3	-428,4	2223,9	3038,6
Kiinteän pääoman bruttomuodos- tus - Gross fixed capital formation	3607,6	3648,7	2786,6	2238,1	2364,6	2949,0
Nettoluotonanto - Net lending	-3457,8	-2848,5	-2177,6	269,2	-681,6	-2212,6

1) Luvut eivät ole vertailukelpoisia koko yrityssektorin lukuihin. Varastojen muutos on laskettu aliarvostamattomien (hankintahintaisten) varastojen muutoksena, keskihintaistamista ei ole tehty. Varastojen keskihintaistaminen alentaisi ko. vuosina toimintaylijäämän ja säästön tasoa, nettoluotonantoon sillä ei sen sijaan ole vaikutusta.

These figures cannot be compared with those of the enterprise sector as total. Increase in stocks is NOT valued at the average prices, but calculations are based on inventory value data. Using average prices would lower operating surplus and saving leaving net lending unchanged.

2) Lukuun sisältyvät saadut maanvuokrat sekä Oy Alko Ab:n panimoilta saamat korvaukset keskioluen valmistusoikeudesta.
Including rents of land received as well as royalties received by State Alcohol Monopoly from brewing industry.

3) Lukuun sisältyvät maksetut maanvuokrat sekä Oy Yleisradio Ab:n maksamat tekijänoikeuskorvaukset.
Including rents of land paid as well as royalties paid by the Finnish Broadcasting Corporation.

2. Kuntaenemmistöiset osakeyhtiöt ¹⁾, 1975-1979
 Corporate local government enterprises, 1975-1979

1 000 000 mk	1975	1976	1977	1978	1979
Palkat - Wages and salaries	104,1	127,5	146,8	159,4	222,4
Toimintaylijäämä - Operating surplus ²⁾	37,9	52,6	68,1	88,3	100,8
Saadut omaisuustulot - Property income as receipt	3,1	4,6	5,5	5,3	7,2
Maksetut omaisuustulot - Property income as disbursement	35,9	49,3	59,9	78,3	94,8
Välittömät verot - Direct taxes	2,9	6,9	6,4	4,5	8,2
Kiinteän pääoman kuluminen - Consumption of fixed capital	95,6	94,9	112,8	123,7	200,0
Varastojen lisäys - Increase in stocks ²⁾	11,1	4,0	10,1	11,8	27,3
Kiinteän pääoman bruttomuodostus - Gross fixed capital formation	246,5	222,4	402,0	255,3	326,8
Nettoluotonanto - Net lending	-171,3	-136,1	-301,9	-136,6	-149,3

- 1) Kattavuus ei ole 100 %:inen, tietoja on kerätty vain kahdelta toimialalta: sähkö-, kaasu- ja vesihuolto sekä liikenne.
 Data has been collected from two industries only: electricity, gas and water as well as transport and communications.
- 2) Varastojen muutos on laskettu aliarvostamattomien varastojen muutoksena, keskihintaistamista ei ole tehty.
 Increase in stocks is not valued at the average prices, but calculations are based on inventory value data.

3. Valtion liikelaitokset, 1960-1980
Unincorporated central government enterprises, 1960-1980

1 000 000 mk	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
Palkat											
Wages and salaries	330,4	363,8	394,2	442,4	508,4	543,5	586,8	647,4	725,6	765,1	811,3
Tukipalkkiot											
Subsidies	29,5	38,8	42,0	74,3	94,2	111,6	127,7	132,9	136,5	128,6	134,6
Toimintaylijäämä											
Operating surplus	65,5	29,9	0,1	17,0	43,9	31,1	5,1	24,5	-26,3	-16,6	33,6
Laskennalliset sosiaali- vakuutusmaksut											
Unfunded employee welfare contributions, imputed	51,6	56,9	61,8	69,4	80,0	85,7	92,7	102,5	114,6	121,1	128,6
Rahastoimattomat sosiaali- vakuutusetuudet											
Unfunded employee welfare benefits	43,4	48,1	52,4	57,9	67,8	74,6	84,1	98,9	118,0	133,4	156,5
Yrittäjätulon otot											
Withdrawals from entrepreneurial income	72,9	36,6	6,6	25,6	52,6	38,2	8,7	21,2	-38,2	-37,4	-2,1
Kiinteän pääoman kuluminen											
Consumption of fixed capital	64,6	72,9	81,2	94,8	98,6	105,9	112,9	121,7	132,7	156,5	173,5
Kiinteän pääoman bruttomuodostus											
Gross fixed capital formation	176,8	236,9	275,4	286,1	286,7	308,7	308,3	325,6	392,1	381,8	385,0
Omistajien sijoitukset yhteisö- mäisiin yrityksiin											
Proprietors' investments in quasi- corporate enterprises	127,3	190,7	203,0	212,3	171,5	230,4	273,7	171,9	264,4	243,1	208,2

3. Valtion liikelaitokset, 1960-1980
Unincorporated central government enterprises, 1960-1980

1 000 000 mk	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980*
Palkat										
Wages and salaries	915,2	1095,6	1275,3	1591,4	2034,7	2391,3	2605,1	2702,4	3018,0	3369,5
Tukipalkkiot										
Subsidies	190,9	156,8	186,7	273,0	459,7	359,5	412,2	527,2	530,1	553,2
Toimintaylijäämä										
Operating surplus	-27,2	-80,4	-78,9	-52,1	-105,1	134,3	226,6	249,0	371,9	332,6
Laskennalliset sosiaalivakuutus-										
maksut										
Unfunded employee welfare contributions, imputed	145,3	164,0	191,0	238,3	281,5	310,6	362,4	381,1	455,9	508,0
Rahastoimattomat sosiaali-										
vakuutusetuudet										
Unfunded employee welfare benefits	185,5	228,1	271,5	334,2	419,7	533,0	638,1	702,8	780,5	880,2
Yrittäjätulon otot										
Withdrawals from entrepreneurial income	-79,7	-153,7	-174,5	-164,7	-257,9	-109,9	-96,1	-105,2	22,6	-64,3
Kiinteän pääoman kuluminen										
Consumption of fixed capital	198,4	226,2	250,1	285,1	347,0	483,3	637,8	754,7	829,8	880,4
Kiinteän pääoman bruttomuodostus										
Gross fixed capital formation	446,5	530,4	609,3	890,1	1310,4	1506,4	1578,7	1602,2	1568,5	1465,1
Omistajien sijoitukset yhteisö-										
mäisiin yrityksiin										
Proprietors' investments in quasi-corporate enterprises	266,0	439,8	274,7	943,9	1434,8	1466,5	1260,6	831,5	764,4	666,8

4. Kuntien liikelaitokset, 1960-1980
Unincorporated local government enterprises, 1960-1980

1 000 000 mk	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
Palkat											
Wages and salaries	79,2	86,6	96,1	108,9	125,6	149,9	170,7	185,8	203,5	222,4	241,3
Tukipalkkiot											
Subsidies	4,7	7,6	9,6	18,0	18,0	16,9	27,1	24,3	35,2	36,8	41,9
Toimintaylijäämä											
Operating surplus	101,8	113,8	124,9	128,0	140,2	150,0	184,8	189,4	199,9	213,2	239,4
Laskennalliset sosiaali- vakuutusmaksut											
Unfunded employee welfare contributions, imputed	11,9	13,0	14,4	16,3	18,8	22,5	25,6	27,9	30,5	33,4	36,2
Rahastoimattomat sosiaali- vakuutusetuudet											
Unfunded employee welfare benefits	11,6	12,7	14,1	16,0	18,4	22,0	25,0	27,2	31,9	35,0	37,3
Yrittäjätulon otot											
Withdrawals from entrepreneurial income	102,9	115,1	126,2	129,1	141,7	151,9	186,8	191,5	202,2	216,0	242,9
Kiinteän pääoman kuluminen											
Consumption of fixed capital	42,7	48,9	55,1	55,6	61,8	67,9	85,1	87,1	96,5	110,1	122,4
Kiinteän pääoman bruttomuodostus											
Gross fixed capital formation	116,4	132,2	149,2	166,9	174,6	217,1	220,4	220,8	230,8	236,8	303,4
Omistajien sijoitukset yhteisö- mäisiin yrityksiin											
Proprietors' investments in quasi- corporate enterprises	73,7	83,3	94,1	111,3	112,8	149,2	135,3	133,7	134,3	126,7	181,0

4. Kuntien liikelaitokset, 1960-1980
Unincorporated local government enterprises, 1960-1980

1 000 000 mk	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980*
Palkat										
Wages and salaries	267,7	299,2	355,8	406,0	481,1	597,6	632,0	677,4	757,4	851,3
Tukipalkkiot										
Subsidies	60,6	79,1	103,4	136,8	187,9	248,0	238,1	245,4	271,8	296,2
Toimintaylijäämä										
Operating surplus	223,1	270,6	219,1	245,0	392,6	367,3	346,0	456,4	392,8	413,7
Laskennalliset sosiaali- vakuutusmaksut										
Unfunded employee welfare contributions, imputed	40,2	44,9	53,4	60,9	72,2	89,6	95,5	102,5	114,7	128,6
Rahastoimattomat sosiaali- vakuutusetuudet										
Unfunded employee welfare benefits	38,8	46,4	53,3	83,5	81,9	122,8	116,2	129,7	146,9	155,3
Yrittäjätulon otot										
Withdrawals from entrepreneurial income	226,8	275,2	223,5	252,2	392,9	343,7	329,5	434,4	362,5	393,4
Kiinteän pääoman kuluminen										
Consumption of fixed capital	129,1	144,6	159,5	200,8	434,9	507,1	657,6	848,2	1011,2	1102,7
Kiinteän pääoman bruttomuodostus										
Gross fixed capital formation	361,7	449,4	701,1	991,6	1335,3	1650,8	1607,2	1424,6	1733,1	2021,4
Omistajien sijoitukset yhteisö- mäisiin yrityksiin										
Proprietors' investments in quasi- corporate enterprises	232,6	304,8	541,6	790,8	1052,3	964,9	1083,8	559,9	778,7	829,1

5. Julkiset liikelaitokset, osuus yrityssektorista (%), 1960-1980
 Unincorporated government enterprises, share of the whole enterprise sector (%), 1960-1980

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
Toimintaylijäämä											
Operating surplus	13,5	9,9	10,1	10,6	13,8	11,4	13,6	13,7	7,3	6,7	8,1
Kiinteän pääoman kuluminen											
Consumption of fixed capital	8,6	8,9	9,5	9,7	9,6	9,7	10,6	10,9	10,4	9,2	8,7
Kiinteän pääoman bruttomuodostus											
Gross fixed capital formation	13,9	15,6	17,7	20,9	18,1	17,7	16,7	17,0	18,5	14,8	12,2
Nettoluotonanto											
Net lending	27,5	34,1	29,3	121,5	30,9	22,4	21,3	20,3	33,1	35,1	13,2

	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980*
Toimintaylijäämä										
Operating surplus	6,0	5,2	3,1	2,7	4,3	8,8	8,8	7,4	5,6	4,8
Kiinteän pääoman kuluminen										
Consumption of fixed capital	9,8	10,0	8,7	7,6	12,2	14,4	16,8	17,2	15,8	15,0
Kiinteän pääoman bruttomuodostus										
Gross fixed capital formation	11,8	12,5	13,5	14,7	16,8	20,2	20,8	22,4	21,2	17,4
Nettoluotonanto										
Net lending	11,6	18,7	20,5	16,5	18,2	19,1	27,2	71,3	27,1	15,2

6. Yrityssektorin kehitystä kuvaavia aikasarjoja/tulo- ja tuloenkäyttötili, 1960-1980
Some time series describing the development of the enterprise sector/income and outlay accounts, 1960-1980

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
Toimintaylijäämä											
Operating surplus											
mmk	1238,9	1445,9	1234,0	1362,1	1329,5	1592,0	1393,3	1562,2	2388,2	2951,7	3356,9
muutos % - change, %		16,7	-14,7	10,4	-2,4	19,7	-12,5	12,1	52,9	23,6	13,7
% tuloista yhteensä - %share											
of current receipts, total	78,0	78,7	74,4	73,4	70,9	71,6	66,6	68,0	75,3	76,0	74,8
% BKT:sta - % of GDP	7,7	8,0	6,4	6,5	5,6	6,1	5,0	5,1	6,8	7,3	7,5
Nettokorot											
Net interest											
mmk	280,4	323,5	398,9	429,8	488,8	558,2	656,8	766,2	927,6	989,6	1131,8
muutos % - change, %		15,4	23,3	7,7	13,7	14,2	17,7	16,7	21,1	6,7	14,4
% tuloista yhteensä - %share											
of current receipts, total	17,7	17,6	24,0	23,2	26,1	25,1	31,4	33,3	29,3	25,5	25,2
% BKT:sta - % of GDP	1,7	1,8	2,1	2,0	2,1	2,1	2,3	2,5	2,6	2,5	2,5
Välittömät verot											
Direct taxes											
mmk	364,6	398,7	514,3	428,0	547,1	598,8	645,1	583,5	645,8	657,4	693,1
muutos % - change, %		9,4	29,0	-16,8	27,8	9,4	7,7	-9,5	10,7	1,8	5,4
% maksetuista välittömistä											
veroista - %share of whole											
economy's direct taxes	22,3	22,1	25,0	19,3	19,8	19,0	17,8	14,6	14,0	12,6	11,5
% tuloista yhteensä - %share											
of current receipts, total	23,0	21,7	31,0	23,1	29,2	26,9	30,8	25,4	20,4	16,9	15,5
% BKT:sta - % of GDP	2,3	2,2	2,7	2,0	2,3	2,3	2,3	1,9	1,8	1,6	1,5
Säästö											
Saving											
mmk	328,3	467,9	70,5	223,6	-37,0	93,4	-267,2	-185,3	454,3	876,4	959,5
% tuloista yhteensä - %share											
of current receipts, total	20,7	25,5	4,2	12,0	-2,0	4,2	-12,8	-8,1	14,3	22,6	21,4
% BKT:sta - % of GDP	2,0	2,6	0,4	1,1	-0,2	0,4	-1,0	-0,6	1,3	2,2	2,1

6. Yrityssektorin kehitystä kuvaavia aikasarjoja/tulo- ja tulonkäyttötili, 1960-1980
 Some time series describing the development of the enterprise sector/income and outlay accounts, 1960-1980

	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980*
Toimintaylijäämä										
Operating surplus	3247,0	3666,6	4469,7	7263,4	6628,1	5673,3	6499,8	9544,0	13616,4	15 463,7
mmk	-3,3	12,9	21,9	62,5	-8,7	-14,4	14,6	46,8	42,7	13,6
muutos % - change, %										
% tuloista yhteensä - %share	71,5	71,4	71,9	78,0	73,7	67,6	67,4	73,2	77,5	76,9
of current receipts, total	6,6	6,4	6,4	8,2	6,5	4,9	5,1	6,8	8,4	8,3
% BKT:sta - % of GDP										
Nettokorot										
Net interest	1422,6	1639,9	2164,6	3231,0	4165,1	4956,9	5974,8	6436,3	6828,8	8763,8
mmk	25,7	15,3	32,0	49,3	28,9	19,0	20,5	7,7	6,1	28,3
muutos % - change, %										
% tuloista yhteensä - %share	31,3	31,9	34,8	34,7	46,3	59,1	61,9	49,4	38,9	43,6
of current receipts, total	2,9	2,9	3,1	3,7	4,1	4,3	4,7	4,6	4,2	4,7
% BKT:sta - % of GDP										
Välittömät verot										
Direct taxes	738,0	741,6	923,5	1175,1	1563,3	2025,8	1813,2	1933,3	2183,9	2613,7
mmk	6,5	0,5	24,5	27,2	33,0	29,6	-10,5	6,6	13,0	19,7
muutos % - change, %										
% maksetuista välittömistä	10,5	9,0	8,7	8,6	9,2	9,1	8,0	8,8	9,2	9,3
veroista - %share of whole	16,3	14,4	14,9	12,6	17,4	24,1	18,8	14,8	12,4	13,0
economy direct taxes	1,5	1,3	1,3	1,3	1,5	1,8	1,4	1,4	1,3	1,4
% tuloista yhteensä - %share										
of current receipts, total										
% BKT:sta - % of GDP										
Säästö										
Saving	537,7	683,1	769,2	2067,9	-708,7	-3297,7	-3041,9	-867,9	2025,2	1165,2
mmk										
% tuloista yhteensä - %share	11,8	13,3	12,3	22,2	-7,9	-39,3	-31,5	-6,7	11,5	5,6
of current receipts, total	1,1	1,2	1,1	2,3	-0,7	-2,9	-2,4	-0,6	1,3	0,6
% BKT:sta - % of GDP										

7. Yrityssektorin kehitystä kuvaavia aikasarjoja/pääoman rahoitustili, 1960-1980
Some time series describing the development of the enterprise sector/capital finance account, 1960-1980

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
Kiinteän pääoman kuluminen Consumption of fixed capital	1247,5	1363,6	1428,6	1554,7	1665,7	1800,0	1860,1	1916,5	2214,1	2885,7	3406,8
mmk		9,3	4,8	8,8	7,1	8,1	3,3	3,0	15,5	30,3	18,1
muutos % - change, %											
% varallisuuden brutto- muodostuksen rahoituksesta - %-share of finance of gross accumulation	79,1	74,3	95,2	87,4	102,2	95,1	116,8	110,9	83,0	76,7	78,1
% BKT:sta - % of GDP	7,8	7,5	7,4	7,4	7,0	6,9	6,6	6,2	6,3	7,2	7,6
Varastojen lisäys Increase in stocks	154,3	216,4	37,2	-173,2	-96,4	524,9	214,3	-83,0	401,3	420,2	1636,7
mmk	1,0	1,2	0,2	-0,8	-0,4	2,0	0,7	-0,3	1,1	1,0	3,6
% BKT:sta - % of GDP											
Kiinteän pääoman bruttomuodostus Gross fixed capital formation	2107,9	2360,2	2403,2	2164,1	2552,2	2977,0	3167,0	3215,0	3372,4	4184,4	5640,7
mmk		12,0	1,8	-9,9	17,9	16,6	6,4	1,5	4,9	24,1	34,8
muutos % - change, %											
% koko kansantalouden kiinteän pääoman brutto- muodostuksesta - %-share of whole economy's gross fixed capital formation	48,1	48,2	46,4	41,5	43,8	43,7	43,4	42,5	42,4	44,4	48,5
% BKT:sta - % of GDP	13,1	13,0	12,4	10,3	10,8	11,4	11,3	10,5	9,6	10,4	12,6
Nettoluotonanto Net lending	-730,1	-804,3	-1012,3	-266,4	-920,0	-1694,6	-1917,3	-1502,1	-1205,7	-1009,6	-3143,0
mmk		10,2	25,9	-73,7	245,3	84,2	13,1	-21,7	-19,7	-16,3	211,3
muutos % - change, %											
% BKT:sta - % of GDP (-)	4,6	4,4	5,2	1,3	3,9	6,5	6,8	4,9	3,4	2,5	7,0

7. Yrityssektorin kehitystä kuvaavia aikasarjoja/pääoman rahoitustili, 1960-1980
Some time series describing the development of the enterprise sector/capital finance account, 1960-1980

	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980*
Kiinteän pääoman kuluminen Consumption of fixed capital	3347,0	3714,1	4733,9	6400,5	6405,8	6891,5	7688,7	9298,9	11678,6	13255,1
mmk	-1,8	11,0	27,5	35,2	0,1	7,6	11,6	20,9	25,6	13,5
muutos % - change, %										
% varallisuuden brutto- muodostuksen rahoituksesta - %-share of finance of gross accumulation	86,3	84,6	86,0	75,6	111,2	191,1	164,5	110,1	84,8	91,4
% BKT:sta - % of GDP	6,8	6,5	6,8	7,3	6,3	6,0	6,1	6,6	7,2	7,1
Varastojen lisäys Increase in stocks	1047,0	-363,3	-122,3	4204,6	1301,6	-875,0	-2277,5	-3332,0	3747,9	5534,0
mmk	2,1	-0,6	-0,2	4,8	1,2	-0,7	-1,8	-2,3	2,3	3,0
% BKT:sta - % of GDP										
Kiinteän pääoman bruttomuodostus Gross fixed capital formation	6836,0	7808,4	9722,9	12816,3	15751,3	15661,3	15340,3	13493,9	15592,3	20089,1
mmk	21,2	14,2	24,5	31,8	22,9	-0,6	-2,0	-12,0	15,6	28,8
muutos % - change, %										
% koko kansantalouden kiinteän pääoman bruttomuodostuksesta - %-share of whole economy gross fixed capital formation	50,9	49,1	48,6	49,1	49,8	49,2	45,4	41,2	42,1	43,9
% BKT:sta - % of GDP	13,9	13,6	13,9	14,5	15,5	13,6	12,1	9,6	9,6	10,8
Nettoluotonanto Net lending	-4394,4	-3371,5	-4585,7	-8912,9	-11728,2	-11756,5	-8463,0	-1918,9	-5708,9	-11293,2
mmk	39,8	-23,3	36,0	94,4	31,6	0,2	-28,0	-77,3	197,5	97,8
muutos % - change, %										
% BKT:sta - % of GDP (-)	8,9	5,9	6,6	10,1	11,5	10,2	6,7	1,4	3,5	6,1

7. Yrityssektorin kehitystä kuvaavia aikasarjoja/pääoman rahoitustili, 1960-1980
Some time series describing the development of the enterprise sector/capital finance account, 1960-1980

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
Varallisuuden bruttomuodostuksen rahoitus											
Finance of gross accumulation											
mmk	1577,2	1834,1	1500,8	1779,7	1628,7	1892,6	1592,3	1728,1	2668,5	3760,1	4364,1
muutos % - change, %	16,3	71,2	-18,2	18,6	-8,5	16,2	-15,9	8,5	54,4	40,9	16,1
% pääoman muodostuksesta - %-share of capital formation	69,7	71,2	61,5	89,4	66,3	54,0	47,1	55,2	70,7	81,7	60,0
% BKT:sta - % of GDP	9,8	10,1	7,7	8,5	6,9	7,2	5,7	5,6	7,6	9,3	9,7
Velkojen nettohankinta											
Net incurrence of liabilities											
mmk	1323,3	1665,6	1880,8	1321,6	2033,0	2079,9	3067,1	1791,7	2905,5	3964,5	5992,3
muutos % - change, %	25,9	12,9	12,9	-29,7	53,8	2,3	47,5	-41,6	62,2	36,4	51,1
% BKT:sta - % of GDP	8,3	9,2	9,7	6,3	8,6	7,9	10,9	5,8	8,2	9,9	13,4
Rahoitusvarojen nettohankinta											
Net acquisition of financial assets											
mmk	71,8	745,9	725,0	777,4	490,4	653,4	1314,7	658,1	1406,4	1815,8	2480,4
muutos % - change, %	938,9	4,1	-2,8	7,2	-36,9	33,2	101,2	-49,9	113,7	29,1	36,6
% BKT:sta - % of GDP	0,4	4,1	3,7	3,7	2,1	2,5	4,7	2,1	4,0	4,5	5,5

7. Yrityssektorin kehitystä kuvaavia aikasarjoja/pääoman rahoitustili, 1960-1980
Some time series describing the development of the enterprise sector/capital finance account, 1960-1980

	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980*
Varallisuuden bruttomuodostuksen rahoitus										
Finance of gross accumulation										
mmk	3879,4	4388,7	5501,8	8467,9	5760,9	3605,6	4674,7	8447,8	13776,9	14499,9
muutos % - change, %	-11,1	13,1	25,4	53,9	-32,0	-37,4	29,7	80,7	63,1	5,2
% pääoman muodostuksesta - %-share of capital formation	49,2	58,9	57,3	49,8	33,8	24,4	35,8	83,1	71,2	56,6
% BKT:sta - % of GDP	7,9	7,6	7,9	9,6	5,7	3,1	3,7	6,0	8,5	7,8
Velkojen nettohankinta										
incurrence of liabilities										
mmk	6609,6	6631,0	11107,7	14292,9	21635,3	19416,2	14279,8	13135,9	18744,1	
muutos % - change, %	10,3	0,3	67,5	28,7	51,4	-10,3	-26,5	-8,0	42,7	
% BKT:sta - % of GDP	13,4	11,6	15,9	16,2	21,2	16,9	11,2	9,4	11,6	
Rahoitusvarojen nettohankinta										
Net acquisition of financial assets										
mmk	2062,1	3028,9	5745,0	5427,1	9185,4	7660,8	5301,3	10765,9	13431,9	
muutos % - change, %	-16,9	46,9	89,7	-5,5	69,3	-16,6	-30,8	103,1	24,8	
% BKT:sta - % of GDP	4,2	5,3	8,2	6,2	9,0	6,7	4,2	7,7	8,3	

TILASTOKESKUS

TUTKIMUKSIA

1. *Paavo Grönlund – Olavi Niitamo*, Kansantalouden tilinpidon rakenne. Kesäkuu 1966. 38 s.
2. *Olavi Niitamo*, Taloudellinen malli. Kolmas painos. Lokakuu 1979. 67 s.
3. *Reino Hjerppe*, Aksiomaattisen menetelmän periaatteista ja soveltamisesta kokonaistaloudellisen kuvausjärjestelmän laatimisessa. Huhtikuu 1967. 45 s.
4. *Aarno Soivio*, Koe akateemisen koulutuksen saaneen työvoiman kysynnän ennustamiseksi. Syyskuu 1967. 12 s.
5. *Paavo Grönlund – Olavi Niitamo*, Suomen kansantalouden tilinpito vuosina 1948–1964, käsitteet ja menetelmät. Maaliskuu 1968. 190 s.
6. *Olavi Niitamo*, Systemiajattelun eräitä pääpiirteitä. Huhtikuu 1968. 31 s.
7. *Raoul Brummert*, Om företaget och den ekonomiska tillväxten. En mikroekonomisk undersökning. Juni 1968. 169 s.
8. *Kalevi Koljonen*, Pääomakannan käsite ja mittaaminen sekä sovellutus Suomen rakennuskantaan vuosina 1950–1960. Syyskuu 1968. 92 s.
9. *Olavi Niitamo*, Tuotantofunktio, sen jäännöstermi ja teknillinen kehitys. Tammikuu 1969. 49 s.
10. *Eeva-Liisa Kaski*, Näkökohtia aluetilastojen kehittämistä. 28 s.
Pertti Marjomaa, Aluesuunnittelun tilastojen tarpeesta. 18 s.
Reino Hjerppe, Pääomakannan alueittaisesta jakautumisesta aluesuunnittelun näkökulmasta 17 s.
Antti Somervuori, Tulojen ja elinkustannusten alueellisten erojen mittaaminen. Kesäkuu 1969. 54 s.
11. *Heikki Oksanen*, Monitasosuunnittelun käsite ja perusongelmat. 12 s.
Eila Olkkonen, Suunnittelusta ja päätöksenteosta monitasoprosesseina keskitetysti johdetuissa talouksissa. Syyskuu 1969. 18 s.
12. Tulonjaon kehityspiirteitä vuosina 1955–1968. Maaliskuu 1970. 43 s.
13. *Tarmo Korpela*, Talonrakennustoiminnan lyhyen tähtäyksen ennustemalleja koskeva tutkimus. Kesäkuu 1970. 92 s.
14. *Tor Hartman*, Ylioppilastutkinnosta ja ylioppilaiden lukumääristä tulevaisuudessa. Heinäkuu 1971. (Vain ruotsinkielinen). 32 s.
15. *Reino Hjerppe – Olavi E. Niitamo*, Uuden SNA:n mukaisen kansantalouden tilinpidon perusrakenne. Elokuu 1971. 124+74 s.
16. *Antti Somervuori*, Elinkustannusten ja reaalitylojen alueelliset erot Suomessa. Maaliskuu 1972. 99 s.
17. *Pasi Markelin*, Itsemurhat Suomessa vuosina 1936–1965. Elokuu 1972. 151 s.
18. *Mauri Nieminen*, Syntyvyysfunktion matemaattisesta teoriasta. Sovellutus Suomen väestöön vuosina 1963–1967. Elokuu 1972. 82 s.
19. Vuoden 1971 kuntien kalleustutkimus. Marraskuu 1972. 76 s.
20. *Aarno Laihonon*, Ympäristötilastollisen tietojärjestelmän kehikko. Joulukuu 1972. 130 s.
21. *Reino Hjerppe*, Kokonaistaloudelliseen ohjelmointimalliin perustuva tutkimus tuotannon tekijöiden allokatiosta Suomessa. Joulukuu 1972. 133 s.
22. *Kimmo Mikkola*, Maassamuutto ja pohjoismainen muuttoliike vuonna 1970. Tammikuu 1973. 85 s.
23. *Aarno Laihonon*, The Framework of an Information System of Environmental Statistics. March 1973. 39 s.
24. *Seppo Leppänen – Tuulikki Lund – Arto Ojala – Reijo Pöytäkiivi*, Osamaksukauppa ja sen säätely Suomessa vuosina 1969–1972. Huhtikuu 1973. 118 s.
25. *Kimmo Mikkola*, Ruotsissa vuosina 1946–1970 ansiotyössä ollut suomalaisväestö. Heinäkuu 1973. 40 s.
26. Neuvostoliiton suunnittelujärjestelmästä. Marraskuu 1973.
Olavi E. Niitamo, Suunnittelusta Neuvostoliitossa. 62 s.
Reino Hjerppe, Neuvostoliiton suunnittelumalleista. 12 s.
Osmo Kuusi, Suunnittelun menetelmistä ja ongelmista Neuvostoliitossa. 27 s.

27. Tulonjaon kehityspiirteitä II vuodet 1960–1972. Joulukuu 1973. 21 s.
28. *Hannu Laine*, Systeemitheorian ja systeemidynamiikan peruskäsitteitä. Toukokuu 1974. 65 s.
29. *Niitamo*, Sosialistimaissa sovellettava kansantalouden tilinpitojärjestelmä. Toukokuu 1974. 95 s.
30. *Leskelä – Salomäki – Virtanen*, Teollisuustuotannon kuukausivolyyymi-indeksin virheet ja niiden korjaaminen lineaarisella regressiomallilla. Syyskuu 1974. 60 s.
31. *Lind – Mäenpää – Puustinen – Simola*, Vuoden 1974 kuntien kalleustutkimus. Syyskuu 1975. 178 s.
32. *Timo Puustinen*, Hintaindeksit ja laadunmuutokset, sovellutus henkilöautojen hintakehityksen mittaamiseen. Lokakuu 1975. 50 s.
32. *Timo Puustinen*, Prisindexar och kvalitetsförändringar, Försök att mäta personbilarnas prisutveckling. September 1976. 54 s.
33. *Risto Kolari*, Kuolleisuus, Kuolleisuuden alueellinen jakaantuminen Suomessa 1961–1972. Marraskuu 1975. 85 s.
34. Kokonaistaloudellisia ongelmia II. Marraskuu 1975. 95 s.
35. Finnish survey on relative income differences. March 1976. 79 s.
36. *Pekka Myrskylä*, Syntyvyys, Syntyvyyden kehitys ja alueelliset erot Suomessa. Heinäkuu 1976. 126 s.
37. Tulonjako, Kotitalouksien ja yksityisten tulonsaajien tulonjako ja sen kehitys vuosina 1966–1974. Heinäkuu 1976. 52 s.
38. *Tuominen – Puustinen*, Kuluttajahintaindeksi, Menetelmät ja käytäntö, Alueittaiset ja väestöryhmittäiset kuluttajahintaindeksit (1972 = 100) ja alueittainen kuluttajahintatilasto, Marraskuu 1976. 76 s.
38. *Tuominen – Puustinen*, Consumer price index, Methods and practice, Consumer price indices (1972 = 100) by regions and population groups and consumer price statistics by regions. March 1977. 76 s.
39. *Heli Jeskanen*, Kansantalouden tilinpidon ennakkotilaston luotettavuus Suomessa vuosina 1968–1973. Joulukuu 1976. 59 s.
40. *Kalevi Ahti*, Hintaja- ja volyyymi-indeksit kansantalouden tilinpidossa. Joulukuu 1976. 57 s.
41. *Risto Kolari*, Kuolleisuus, kuolleisuuden jakaantumisesta kuolemansyiden mukaan 1951–1972. Huhtikuu 1977. 90 s.
42. *Pasi Markelin*, Siirtolaisuustilastojen kehittäminen Pohjoismaissa. Heinäkuu 1977. 105 s.
43. *Veli-Matti Lehtonen*, Talonrakennusten tuotantokustannukset Suomessa vuonna 1973. Heinäkuu 1977. 85 s.
44. *Pirkko Ahmavaara*, Työvoimakehityksen ennustaminen, Arviointi pitkän aikavälin työvoimaennustemenetelmistä yhteiskuntapoliittisen suunnittelun välineenä. Heinäkuu 1977. 114 s.
45. *Veli-Matti Lehtonen*, Talonrakentamisen volyyymi 1973=100. Marraskuu 1977. 35 s.
46. *August Leppä*, Kuluttajahinnat Unkarissa ja Suomessa vuosina 1945-1975. Joulukuu 1977. 80 s.
46. *August Leppä*, Consumer Prices in Finland and Hungary 1945-1975. December 1977. 80 s.
47. *Kalevi Alestalo*, Uusitut yritystilastot, käsitteet, luokitukset ja menetelmät. Maaliskuu 1978. 44 s.
47. *Kalevi Alestalo*, Revised Enterprise Statistics. Concepts, classifications and methods. January 1979. 34 s.
48. *Pekka Myrskylä*, Muuttoliike 1950-1975. Lokakuu 1978. 173 s.
49. *Anders Ekman – Sakari Riihelä*, Pientalon rakennuskustannusindeksi. Marraskuu 1978. 28 s.
50. *August Leppä - Elisa Leppä*, Metalliteollisuuden volyyymi-indeksin ennakkolisten tietojen käyttö. Huhtikuu 1979. 45 s.
51. Elinolosuhdetiedustelu 1978, Tuloksia suomalaisten elinoloja kartoittaneesta haastattelututkimuksesta. Kesäkuu 1979. 86 s.
51. Survey on Living Conditions 1978, Results from the Interview Survey on Living Conditions in Finland. September 1979. 88 s.
52. *Veli-Matti Lehtonen*, Kuluttajahintaindeksi 1977=100. Elokuu 1979. 67 s.
52. *Veli-Matti Lehtonen*, Consumer Price Index 1977=100, October 1979. 52 s.
53. *Tapio Kanninen*, Julkisyhteisöjen tilastojärjestelmät, Julkisyhteisöjen talous- ja toimintatilastojärjestelmä yhteiskuntapoliittisena ohjausinformaatiojärjestelmänä. Lokakuu 1979. 68 s.

54. *Hannele Sauli*, Kuolleisuus, Ammatti ja kuolleisuus 1971–75. Joulukuu 1979. 156 s.
55. *Carita Putkonen*, Tupakkatuotteiden kulutus, Tupakkatuotteiden kokonaiskulutus Suomessa vuosina 1960–1978. Tammikuu 1980. 23 s.
56. *Pentti Tuominen*, Tuottajahintaiset indeksit, Menetelmät ja käytäntö, Teollisuuden tuottajahintaindeksi 1975=100, Kotimarkkinoiden perushintaindeksi 1975=100, Vientihintaindeksi 1975=100, Tuontihintaindeksi 1975=100. Maaliskuu 1980. 124 s.
56. *Pentti Tuominen*, Producer Price Indices, Methods and Practice, Producer Price Index for Manufactured Products 1975=100, Basic Price Index for Domestic Supply 1975=100, Export Price Index 1975=100, Import Price Index 1975=100. August 1980. 125 p.
57. *Risto Kolari*, Kuolleisuus, Kohorttikuolleisuus Suomessa v:sta 1851 lähtien. Maaliskuu 1980. 94 s.
58. *Vihavainen – Valppu – Suokko – Björk*, Kansantalouden tilinpito, Pääomakanta vuosina 1965–1977. Huhtikuu 1980. 101 s.
59. *Pekka Mäkelä*, Maatalouden yritystilastojärjestelmän kehittäminen. Toukokuu 1980. 35 s.
60. Tuotantomenetelmien kehittäminen, Tilastokeskuksen pitkän tähtäyksen suunnitelman erillisselvitys. Joulukuu 1980. 38 s.
61. *Pekka Mäkelä – Raimo Nurminen*, Kansantalouden tilinpito, Maa-, metsä- ja kalatalous sekä metsästys kansantalouden tilinpidossa. Syyskuu 1980. 129 s.
62. *Uotila – Leppä – Katajala*, Kansantalouden tilinpito, Neljännesvuositainen kansantalouden tilinpito. Marraskuu 1980. 58 s.
63. *Heikki Sourama – Olli Saariaho*, Kansantalouden tilinpito, Rakenne, määritelmät ja luokitukset. Joulukuu 1980. 87 s.
64. *Hannu Pääkkönen*, Työttömyyden keston mittaaminen Suomessa. Maaliskuu 1981. 35 s.
65. *Iris Niemi – Salme Kiiski – Mirja Liikkanen*, Suomalaisten ajankäyttö 1979. Maaliskuu 1981. 143 s
65. *Iris Niemi – Salme Kiiski – Mirja Liikkanen*, Use of time in Finland 1979. September 1981. 143 p.
66. *Sinikka Askelo*, Opettajien työmäärätutkimus 1979, Peruskoulu, Lukio, Harjoittelukoulut, Iltakoulut. Huhtikuu 1981. 234 s.
66. *Sinikka Askelo*, Lärarnas arbetsmängd 1979, Grundskolan, Gymnasiet, Övningsskolorna, Aftonläroverken. April 1982. 226 s.
67. *Ari Tyrkkö*, Palkansaajien ansio- ja tulotason kehityksen mittaaminen. Toukokuu 1981. 74 s.
68. *Olavi E. Niitamo*, Tilastollinen tietohuolto 1980-luvulla. Elokuu 1981. 40 s.
69. *Juha Pietilä – Aku Alanen*, Valtion tulot ja menot lääneittäin 1978. Elokuu 1981, 88 s.
69. *Juha Pietilä – Aku Alanen*, Statens inkomster och utgifter länsvis, December 1981. 86 s.
70. Rakennuskustannusindeksit 1980=100. Elokuu 1981, 59 s.
71. Tilastokeskuksen pitkän tähtäyksen runkosuunnitelma. Syyskuu 1981. 49 s.
71. *Niitamo, O.E. – Laihonon, A. – Tiihonen, P.*, Long-Term Planning in the Central Statistical Office of Finland, November 1981. 70 p.
72. *Raiili Broas*, Kansantalouden tilinpito, Yritykset kansantalouden tilinpidossa. Huhtikuu 1982. 62 s.

Tätä julkaisua myy

VALTION PAINATUSKESKUS
MARKKINOINTIOSASTO

Postimyynti

PL 516
00101 HELSINKI 10
Puh. 90-539011

Kirjakauppa

Annankatu 44, Helsinki
(Et. Rautatiekadun kulma)
Puh. 90-17341

Denna publikation säljes av

STATENS TRYCKERICENTRAL
MARKNADSFÖRINGSÄVDELNINGEN

Postförsäljning

PB 516
00101 HELSINGFORS 10
Tel. 90-539011

Bokhandel

Annegatan 44, Helsingfors
(i hörnet av S. Järnv.g.)
Tel. 90-17341

This publication can be obtained from

GOVERNMENT PRINTING CENTRE
MARKETING DEPARTMENT

Mail-order business

P.O. Box 516
SF-00101 HELSINKI 10
Phone 90-539011

Bookshop

Annankatu 44
00100 HELSINKI 10
Phone 90-17341
